

”Knarkrondellen”

En fallstudie om attraktiva narkotikahandelsplatser

Fredrik Meyer

Vårtermin 2016

Lunds Universitet

SGEL36

Examensarbete inom Kandidatprogrammet i
Samhällsplanering – urban och regional
utveckling, 15hp

Institutionen för kulturgeografi och
ekonomisk geografi

Handledare: Yahia Mahmoud

Förord

Jag vill inleda den här uppsatsen med att tacka Anna Matson och Lena Pripp på Stadsområdesförvaltning Innerstaden för inspiration till ämnet och visat intresse för min kandidatuppsats. Det blev inte lika brett som var tänkt från början, men kärnan i våra ämnes- och frågeställningsdiskussioner finns fortfarande kvar. Tillhandahållande av kontaktuppgifter till informanter och förslag på eventuella informanter har också varit till stor hjälp.

Jag vill också passa på att tacka de informanter som har ställt upp på intervjuer och försett mig med material att analysera för att i slutändan försöka svara på min frågeställning. Min handledare har varit mycket behjälplig med diskussioner kring det rumsliga perspektivet och också dragit i tyglarna när jag velat gå iväg ännu bredare i min frågeställning.

Abstract

For some time now “Rondellen”, a roundabout just outside Folkets Park in Malmö, has been a place where drug transactions are taking place out in the open street. Buyers know that sellers will be there for a quick and easy transaction in a central part of Malmö. But why are the transactions taking place just there? A lot of people are passing by who can watch them trade or the police can come around at any time. It seems like an unsafe place for the people doing the illegal activities.

This thesis will investigate what the spatial factors that makes a place attractive as a sales location for narcotics are by looking at theories and prior research in both criminology and economic geography. By doing interviews with informants from different backgrounds and analyzing them together with the theory the thesis will try to identify the spatial factors that makes up why Rondellen has become an attractive place for doing drug transactions.

The study will show that the spatial factors that makes a place attractive as a sales location for narcotics are both physical and abstract. The topographic position in absolute space, the places’ spatial organization in the mental space and also how the socially produced space is divided between the social actors using the place are all explanations to why Rondellen is more attractive than other places as an attractive spot for drug transactions.

Keywords: space, place, crime, drug trade, Malmö

Nyckelord: rum, plats, brott, narkotikahandel, Malmö

Innehållsförteckning

Förord	2
Abstract	3
1. Inledning	5
1.1 Syfte & Frågeställning	6
1.2 Avgränsning	6
1.3 Definitioner	7
1.4 Disposition	8
2. Kriminologiska teorier och tidigare forskning	8
2.1 Rational Choice.....	9
2.2 Rutinaktivitetsteori.....	9
2.3 En tidig debattör.....	10
2.4 Fixing Broken Windows	11
2.5 Hot Spot Analysis	11
3. Marknadsdrivna brott och tidigare forskning	13
3.1 Lokaliseringsteorier	13
3.2 Platsens rumsliga ordning	13
4. Metod och material	15
4.1 Strategi	15
4.2 Positionering	16
4.3 Litteraturstudier.....	17
4.4 Intervju.....	18
4.5 Observation	21
5. Attraktiva handelsplatser	22
6. Rondellen	25
6.1 Rondellens rumsliga ordning	26
6.2 Rondellens sociala rumslighet.....	27
6.3 Rondellens underhåll.....	31
7. Slutsats	32
8. Framtida forskning	34
9. Källhänvisning	35
10. Bilagor	37
A: Intervjuguider.....	37
B: Observationsschema	38

1. Inledning

Människors välbefinnande, trygghet och säkerhet i samspel med den byggda miljön i staden är något som inte bara intresserar mig, det har också varit en central brännpunkt inom både det civila samhället och politiken väldigt länge. Social hållbar utveckling är en viktig del i arbetet med att ta fram bättre levnadsmiljöer i våra städer. Det finns många sätt att se på vad som är bra och dåligt, värt att prioritera eller inte och i vilken ände arbetet skall börja. Det går såklart inte att lösa alla stadens problem på en gång, men det gäller att börja någonstans och den här uppsatsen skall försöka ta reda på en av de bakomliggande orsakerna till ett problem som fick mycket plats i media förra året.

Det har vid ett flertal tillfällen rapporterats om att det bedrivs narkotikaförsäljning, öppet på gatan, kring "Rondellen" vid Folkets Park i Malmö. Det har även uppstått våldsamheter kring platsen där handeln med narkotika sker och de boende i området känner sig otrygga utanför sina lägenheter samt för sina barns framtid (Paulsson, Knarket säljs öppet längs Parkgatan, 2015; Loftrup-Ericson, 2015; Ankersen, 2015).

Polisen säger att de provat flera olika taktiker, från att medvetet låta narkotikaförsäljarna arbeta ostört för att ta tag i ledet bakom gatuhandeln till att gripa personer varje dag, men inget av det har fungerat. En talesperson från Polisen påstår att narkotikaförsäljningen bara byter plats om de sätter in patrullerande poliser i området. Andra malmöbor med kopplingar till Rondellen har en annan uppfattning. De tror att poliser i uniform som patrullerar området i alla fall kan höja den upplevda tryggheten hos verksamma och boende där (Paulsson, En bra taktik eller ett tecken på laglöshet, 2015).

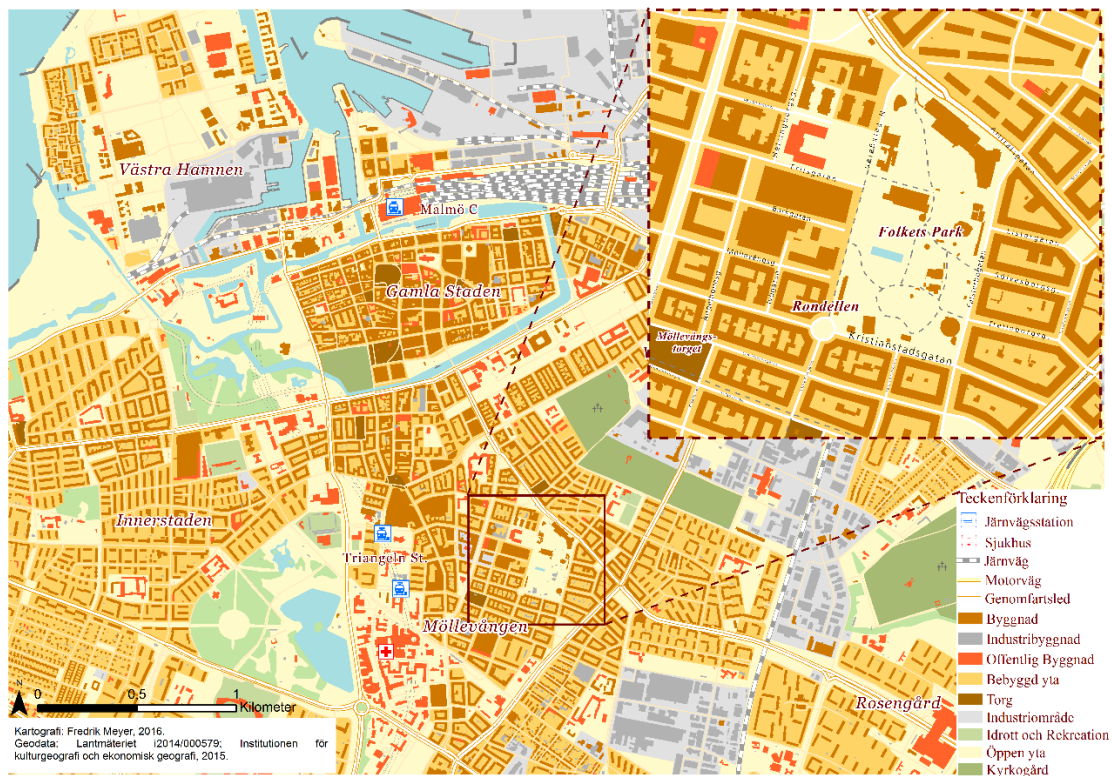
Talespersonen från Polisen påpekar att det inte bara är polisens uppgift att få bukt med problemet som de boende i området upplever, utan det är hela stadens uppgift att brottas med narkotikahandeln (Paulsson, En bra taktik eller ett tecken på laglöshet, 2015). En del i problemet kan, enligt min roll som geograf, vara den rumsliga utformningen och det rumsliga innehållet på platsen och dess rumsliga organisering i det urbana systemet som gör det möjligt för narkotikahandeln att vara extra gynnsam där. Det handlar då inte längre om hur den svenska lagstiftningen om narkotikabrott är skriven eller hur det förebyggande arbetet ute i skolorna fungerar, utan hur miljön där narkotikahandeln äger rum i, kan påverkas för att i sin tur påverka de som säljer narkotika. Den här uppsatsen kommer att undersöka just vilka rumsliga faktorer som gör Rondellen i Malmö till en attraktiv plats att sälja narkotika på.

1.1 Syfte & Frågeställning

Då det sker en öppen handel med narkotika vid Rondellen i Malmö skall jag i den här uppsatsen analysera varför brott och mer specifikt handel med narkotika sker på vissa utvalda platser genom att använda ett rumsligt perspektiv på de valda teorier som används. Utifrån fynden i studiens första del kommer sedan analysen appliceras på fallet Rondellen i Malmö Stad. Studien ämnar således testa rumsliga teorier på insamlad teori. Syftet operationaliseras genom att besvara följande frågeställning:

- ❖ Vilka rumsliga faktorer gör en plats attraktiv för narkotikahandel?
- ❖ Vilka rumsliga förklaringar kan det finnas till varför Rondellen har blivit en attraktiv handelsplats för narkotika?

1.2 Avgränsning

Figur 1. Karta över Malmös centrala delar. Förstoringen visar Rondellens placering mer specifikt.

Studien fokuserar på de rumsliga omständigheterna och faktorerna som påverkar valet av plats för försäljning av narkotika. Studien kommer således vara avgränsad mot faktorer som till exempel drogförebyggande arbete i skolor, befintliga lagstiftningar eller dylikt. Den kommer heller inte att vara moraliserande eller lägga några värderingar kring rätt eller fel med att använda narkotika eller svensk narkotikapolitik i stort. Att sälja och köpa

narkotika i Sverige är olagligt i dagsläget och därför kan narkotikahandeln vid Rondellen ses som ett problem. Studien kommer att rumsligt begränsas till Rondellen med dess närmast anslutande gator i Malmö (se figur 1). För att göra en fullkomlig analys av Rondellens attraktivitet som handelsplats för narkotika kommer också Möllevångens rumsliga karaktär att tas upp, men inte utgöra huvudfokus för studien.

1.3 Definitioner

Denna studie kretsar kring narkotikahandel, var den pågår och varför den pågår just där. På grund av min inriktning som geograf blir därför "rummet" och "det rumsliga" centrala begrepp genom hela uppsatsen. Som första utgångspunkt är mitt rumsliga perspektiv centrerat kring det absoluta, fysiska rummet. Det handlar då om hur saker och ting är topografiskt placerade i förhållande till varandra, som hur en plats ligger i förhållande till en annan plats. Det kan också handla om hur olika objekt på en plats är placerade i förhållande till varandra, till exempel att det är en 5 meter bred trottoar mellan körbanan och husfasaden. Att det fysiska rummet, platsen i det här fallet, är en avgränsad yta är det väsentliga i den här studien. De andra rummen som framkommer i uppsatsen är mer abstrakta. I fokus ligger då det sociala rummet och det föreställda rummet. Det sociala rummet är baserat på vilka sociala strukturer eller sociala aktörer som interagerar med det fysiska rummet, vilket gör att platsen får ett visst epitet. Det föreställda rummet är så vi tänker oss att en viss plats fungerar och ser ut, även om det faktiskt inte är så när den väl besöks (Gren & Hallin, 2003 ss. 13-14). Alla de tre rumsbegreppen förekommer i uppsatsen och därför är det viktigt att reda ut dem från början, även om de tas upp i en djupare mening längre fram.

Vad som avses med narkotikahandel i den här studien är mindre transaktioner där köparen avser att använda narkotikan för eget bruk. Den typiska transaktionen vid Rondellen består av några gram cannabis i en liten återförslutningsbar plastpåse inför ett helgbruk. Det handlar således inte om större partier narkotika som byter ägare för att senare distribueras vidare till gatuförsäljare. De senare transaktionerna sker på andra platser i Malmö och har troligtvis andra förklaringsfaktorer då köpare och säljare har andra roller än vid gatuförsäljning (Informant 1).

Användandet av ordet "attraktivitet" i den här bemärkelsen kan upplevas märkligt. Det jag menar när jag skriver till exempel "Rondellen är en attraktiv plats att sälja narkotika på" är att just den platsen är där narkotikahandeln har pågått en längre period. Eftersom handeln inte har flyttat på sig bör det finnas något där som gör att den platsen är mer attraktiv än andra platser som handelsplats för narkotika. Innebörden av ordet "attraktiv" i det här avseendet blir tilldragande, vilket är en passande beskrivning av en plats som lockar många personer, oavsett syfte med besöket (Nationalencyklopedin, u å).

1.4 Disposition

Uppsatsen inleds med en genomgång av bakomliggande, generella kriminologiska teorier och tidigare forskning. Dessa fokuserar främst på varför och var förövare väljer att begå brott, utan att vara brotts- eller platsspecifika men det finns vissa generella rumsliga inslag. I kapitel tre redogör uppsatsen för marknadsdrivna brottsteorier och lokaliseringsteorier som går in mer på rummets betydelse. Kapitlet fortsätter med tidigare forskning och teoribildning kring varför vissa platser är mer attraktiva som handelsplatser för narkotika än andra. Efterföljande kapitel innehåller metod- och materialredogörelse. Diskussioner kring mina valda metoder, mitt material och huruvida min förförståelse påverkar slutresultatet återfinns också i kapitel fyra. Analys av uppsatsens första fråga tas upp i kapitel, fem, vilket följs upp med den platsspecifika analysen av Rondellen i kapitel sex, där också resultaten från intervjuerna och observationerna vävs in. Uppsatsen avslutas sedan med slutsats, reflektioner kring vidare undersökningar på ämnet samt källhänvisning. Bilagor finns längst bak i uppsatsen.

2. Kriminologiska teorier och tidigare forskning

Kriminologi är studiet av, eller läran om, brott och brottslighet. Vad som definieras som brott eller vad som skall få studeras inom disciplinen är omtvistat, men Sutherland, Cressey & Luckbill definierar tre inriktningar inom kriminologin, varav den tredje är av intresse för denna uppsats: ”Forskning om brottsprevention, inklusive utvärderingar av åtgärder som syftar till att bekämpa och förhindra brott” (Sutherland, Cressey & Luckbill, 1992 i Sarnecki, 2009 s. 51).

Det finns också ett flertal förklaringsområden inom kriminologin till varför brott sker, som alla har olika uppfattningar hur forskning bör bedrivas för att förhindra brott. Det är både de som fokuserar på individen, samhället och dess strukturer samt de som ser till brottets rumsliga omständigheter. För att utröna hur brott motverkas behövs också kunskap om varför de sker, därför så är det viktigt att ha med sig Sutherland, Cressey & Luckbills första definition av kriminologins inriktningar också: ”Forskning om brottslighetens omfattning, karaktär, orsaker och effekter, inklusive forskning om brottsförövare och brottsoffer” (Sutherland, Cressey & Luckbill, 1992 i Sarnecki, 2009 s. 51). Inom ramen för denna definition har jag tagit upp några av de teorier som är av intresse för frågeställningen i det här kapitlet.

Jag har också gjort en mindre avstickare från vad som kallas vetenskaplig kriminologi i det här kapitlet och ta in en annan debattör som har fått stor genomslagskraft i media och samhällsplanering, både då och nu (Franzén i Jacobs, 2005, s. 9).

2.1 Rational Choice

Inom "Rational Choice"-teorin ses förövaren som en rationell person som medvetet tar sina beslut genom att väga risk och svårighet mot den potentiella vinst som brottet medför. För att förhindra brott så skall risker för förövaren höjas för att inte väga mer än den potentiella vinsten, det kallas då för situationsbaserad brottsprevention (Sarnecki, 2009 s. 44).

Det förutsätts att förövaren vill ha någonting (pengar, sex, status etc.) och tar då rationella beslut i enlighet med sin information och sina möjligheter för att få det denne önskar. För att använda sig utav teorin så måste brottet specificeras, eftersom olika brott har olika motiv. Dessutom är brottspecificeringen viktig då olika brott sker i olika miljöer och förövare har tillgång till olika mycket information innan de tar sina beslut att begå ett brott (Clarke & Felson, 1993 ss. 6-7.).

2.2 Rutinaktivitetsteori

Rutinaktivitetsteorin är en av de teorier som fått stort inflytande inom kriminologin och arbetades fram av Lawrence Cohen och Marcus Felson. Denna teori presenterades 1979 och har sedan dess varit en central del inom kriminologisk forskning (Sarnecki, 2009 s. 246). Istället för att fokusera på förövaren och dennes bakgrund behövdes ett skifte mot att mer analysera de rumsliga omständigheterna kring brottet. De ställer upp tre kriterier som måste finnas i tidsrummet för att ett brott skall kunna inträffa:

- En motiverad förövare
- Ett lämpligt mål
- Avsaknad av kapabla övervakare

De menar att när ett brott inträffar så är det konvergens mellan dessa tre kriterier i tidsrummet. Brotten i samhället kan således öka, utan att strukturerna i samhället som får människor att bli motiverade förövare ökar. Brotten har ökat på grund utav de ändringar i vårt vardagliga liv som skett sedan andra världskriget. När brottsligheten var lägre höll sig befolkningen mer hemmavid, medan idag så är det en större spridning på de dagliga rutinerna (skola, arbete, handla osv.) och hur de fördelar sig över dygnet. Det ökar således chanserna för konvergens mellan de tre kriterierna i tidsrummet (Cohen & Felson, 1979 ss. 588-589, 593). Sarnecki (2009) tar upp exemplet att om arbetslösheten i samhället ökar, så skulle antalet inbrott minska eftersom fler människor skulle befinna sig i hemmet, vilket gör att kriteriet "lämpligt mål" eventuellt skulle falla bort (s. 247).

Marcus Felson har senare arbetat vidare och utvecklat rutinaktivitetsteorin ytterligare (Sarnecki, 2009 s. 247). I vidareutvecklingen menar han och Ronald V. Clarke på att det

tredje kriteriet, den kapabla övervakaren, var inte menat som en yrkesmässig eller professionell övervakare som t.ex. polis eller väktare som det lätt går att tro. De skriver:

”Indeed, the most likely persons to prevent a crime are not policemen (who seldom are around to discover crimes in the act) but rather neighbours, friends, relatives, bystanders, or the owner of the property targeted. Note that the absence of a suitable guardian is crucial.”

(Clarke & Felson, 1993 s. 3)

På så vis menar de att vem som helst i tidrummet kan vara en kapabel övervakare som får brottet att inte ske. Det kan således inte krävas någon speciell prestation eller intervenering från grannen att stoppa ett pågående brott, utan att människor passerar förbi en specifik plats kan räcka för att avskräcka en motiverad förövare.

2.3 En tidig debattör

Jane Jacobs (2005) frågar sig själv vilka möjligheter till brottsligt beteende varje specifik gata i staden har. Vissa gator är med drabbade av brottslighet än andra, men vad är det med gatan som tillåter endera beteende? Jacobs skriver att gator med mycket liv och rörelse är gator där människor känner sig trygga på. De som använder sig utav stadens gator skapar då en egen abstrakt sammanhållning av informell övervakning och hindrar på så vis att brottslighet förekommer via sociala normer och koder. Jacobs är också inne på att polisen ensamma, via sin rumsliga närvaro, inte motverka kan brottslighet (ss. 53, 55). Hon skriver:

”Det första man måste förstå är att ordningen på gatorna och trottoarerna i staden inte är något som i första hand upprätthålls av polisen, även om polisen är nödvändig att ha. Den upprätthålls i första hand av ett invecklat, nästan omedvetet nätverk av oskrivna lagar och regler som människorna själva har skapat och som de själva övervakar.”

(Jacobs, 2005 s.53)

Men för att människor skall vara ute och bidra med informell övervakning måste de vilja använda gatan, det skall finnas ett mål med användandet. Det kan antingen vara att ta sig någonstans, en målpunkt längre bort eller att personen skall gå ett ärende, till ett café eller dylikt. När en människa får syn på en annan människa, dras denne gärna åt samma håll vilket skapar ett ännu större nätverk av människor. Även den byggda miljön längs gatan har stor inverkan på den informella övervakningen. Vetter fönstren från husen och lägenheterna mot sin egen inngång tas många potentiella övervakare bort. Pekar fönstren ut mot gatan ökar antalet ögon som blicka utöver den, men för att vilja blicka ut mot gatan så måste det också finnas något intressant att titta på (ss. 57-59).

2.4 Fixing Broken Windows

Fixing Broken Windows-teorin hävdar att om en fastighetsägare lämnar ett trasigt fönster oreparerat en längre period så kommer ett eller flera fönster till också att krossas, oberoende av kvarterets utseende och befolkningssammansättning. Det sker på grund utav att det trasiga fönstret får byggnaden att se ut som att ingen bryr sig om det och därför kan vandalismen fortsätta. Just fönstret står som en symbol för teorin, men i verkligheten kan det röra sig om graffiti, skräp eller andra saker som får området att se förfallet ut och verka brista i sina underhållsåtgärder. Vidare i händelseförloppet så kommer personer, utstötta från samhället eller andra med kriminella intentioner, som inte bor i området att börja vistas där eftersom ingen ändå bryr som det området. De boende kommer då hålla sig inomhus mer och den sociala kontrollen av området kommer avta, speciellt eftersom människor som oftast bara passerar förbi kommer välja andra vägar (Wilson & Kelling, 1982).

Även polisens insatser spelar in här. Enligt teorin så tycks boende i ett område, som patrulleras kontinuerligt av polis, känna sig tryggare på gatorna även om den faktiska brottsligheten inte sjunkit i staden. Polisen gör sig då mer öppen för folk att prata med istället för att separera sig från dem inne i polisbilen eller på polisstationen. En patrullerande polis skapar mer ordning och på så vis kan föreställning av platsen eller området förändras. Fixing Broken Windows försöker inte förklara varför människor väljer att begå brott, utan försöker förklara varför brott sker på vissa specifika platser och hur brott kan motverkas genom att göra rumsliga insatser (Wilson & Kelling, 1982).

2.5 Hot Spot Analysis

"Hot Spot Analysis" inriktar sig främst på att ta reda på vart brott sker någonstans för att sedan koncentrera insatser på så kallade mikroplatser. Analysen fokuserar således inte på varför brottet sker där utan är en metod för att motverka brott. Mikroplatser är specifika platser i en social miljö, inom ett kvarter eller en stadsdel. De kan också vara en specifik byggnad, eller byggnadens framsida, en adress eller en del av en gata i staden (Weisburd et al, 2004 ss. 284-285). Sherman, Gartin & Buerger (1989) menar att brott inte sker på slumpmässiga platser i staden, utan att det finns ett mönster som visar att vissa platser är mer benägna att uppvisa fler brott än andra platser. I deras studie av den rumsliga fördelningen av brott under ett år i Minneapolis, Minnesota så visades deras resultat på att 50 % av alla telefonsamtal till polisen hänvisades till 3% av alla adresser i staden. Det visar på att få platser genererar många brott (s. 27).

För att styrka den tidigare forskning som gjorts valde Weisburd et al (2004) att genomföra en studie över den rumsliga fördelningen av brott i Seattle, Washington med data om polisutryckningar över en 14-årsperiod. Även Weisburd et al (2004) fann att brottsligheten är koncentrerad till ett fåtal platser i staden och brottsligheten på de

platserna håller i sig över tid, den flyttar inte på sig spontant. De menar även att deras studier visar att om brottsstatistiken i en stad sjunker så beror det inte på en generell trend i hela staden, utan snarare en minskning på en specifik mikroplats (ss. 283-284). Både Sherman, Gartin & Buerger (1989 s. 47) och Weisburd et al (2004 s. 285) tycker således att brottsprevention sker bäst i form av koncentrerade polisinsatser för att hantera Cohen och Felsons tredje kriterium, avsaknad av kapabel övervakare. Hot Spot analyserna har fått emotstå kritik från de som menar på att om polisen förebygger brott på en mikroplats så kommer brotten bara flytta till en annan närliggande plats eller inträffa på någon annan tidpunkt på dygnet (Weisburd et al, 2006 s. 551).

För att bemöta kritiken gjorde Weisburd et al (2006) en omfattande studie med frågan: "flyttar brott runt hörnet?". Där observerades två målområden ("target areas") som kännetecknades av marknadsliknande brott. Det ena området var känt för narkotikahandel och det andra för prostitution. Målområdena fick två stycken ytterzoner som också observerades för att kontrollera om brotten flyttade dit istället under de koncentrerade polisinsatserna i målområdena. På så vis kunde de visa i sin studie om brotten flyttade runt hörnet eller om de brottspreventiva insatserna fick ringar på vattnet och spred sig utanför målområdena ("diffusion of crime control benefits") (s. 559).

I studien av Weisburd et al (2006) kommer de fram till att brottsligheten sjönk markant under de brottspreventiva insatsernas period, både i målområdena och i ytterzonerna. De insatserna var då i form av ökad polisen närvaro och arresteringar. Det finns två stycken processer som möjliggör "ringarna på vattnet": Överskattning ("deterrence") och avskräckning ("discouragement"). Den första processen möjliggörs av att förövare helt enkelt överskattar de brottspreventiva insatserna som görs av polis eller andra sociala agenter i området. Förövare antar då att de löper en större risk att bli gripna. Avskräckning kan härledas till Rational Choice-teorin. Genom att höja risken för förövaren, men inte den potentiella vinsten så väljer den rationelle förövaren att inte begå brottet. Denne är inte villig att ta en förhöjd risk för samma vinst och på så sätt få en mindre avkastning. Det tar troligtvis också tid och kraft att etablera försäljning på andra platser, vilket kan minska viljan hos förövaren att göra det. Ytterligare en faktor som Weisburd et al (2006) framhåller, efter att ha gjort intervjuer med de gripna förövarna, var att de använde sig utav s.k. bunden rationalitet, dvs. förövarna tog sina rationella beslut utefter den information de hade, men informationen var inte fullständig. Förövarna visste inte hur stort det geografiska området var eller vid vilka tidpunkter polisen dök upp och på så vis hjälpte desinformationen till att sprida ringar på vattnet för att förövarna skulle hålla sig undan. Förövarna hade också läst samma desinformation i media och hört rykten på gatan, vilket hjälpte polisen (ss. 573-583). Weisburd et al (2006) visar i sin studie att mikroplatsernas specifika karaktärsdrag påverkar de tre brottskriterierna som rutinaktivitetsteorin kräver för att ett brott skall inträffa, därför behöver även de analyseras för att reda ut de bakomliggande orsakerna till brottet. Vidare menar de att människors rutiner i staden inte plötsligt förändras på kort tid, utan det krävs någon slags intervention från staden, dess invånare eller polisen (ss. 577).

3. Marknadsdrivna brott och tidigare forskning

3.1 Lokaliseringsteorier

Varför marknadsdrivna brott sker och vart de äger rum har länge studerats, men på senare tid har mer vikt lagts på varför brotten sker på de platser som de gör (Rengert, Chakravorty, Bole & Henderson, 2000 s. 221). Sherman, Gartin & Burger (1989) menar att marknadsdrivna brott som narkotikahandel och prostitution kan ha andra rumsliga förklaringsfaktorer än andra typer av brott som t.ex. ficktjuveri eller bankrån (s. 47). Marknadsdrivna brott har istället likheter med andra typer av legal försäljningsverksamhet, eftersom bådas motiv är att göra vinst på affärerna och därför behöver en bra plats att bedriva affärer på (Rengert et al, 2000 s. 226; Bernasco & Jacques, 2015 s. 378). Vikten av en bra geografisk försäljningsplats kan beskrivas på följande sätt:

“A well-designed location strategy is an integral and important part of corporate strategy for retail firms. Whether selling goods or services, the choice of outlet locations is perhaps the most important decision a retailer has to make. *It is through the location that goods and services are made available to potential customers. Good locations allow ready access, attract large numbers of customers, and increase the potential sales of retail outlets.*”

(Ghosh & McLafferty, 1987 i Rengert, Chakravorty, Bole & Henderson, 2000, s. 226).

Citatet antar den ekonomiska lokaliseringsteorins perspektiv, vilken är användbar för att förstå narkotikahandelns rumsliga val av försäljningsplats. Som tidigare nämnts har andra legala ekonomiska aktiviteter har som mål att maximera sin vinst genom att sälja till så många som möjligt. Har de andra mål så sätter de sig själva i en utsatt position gentemot sina konkurrenter (Bernasco & Jacques, 2015 s. 379).

Det som skiljer valet av illegala handelsplatser från sina legala diton är dels att säljarna måste hålla sig undan från Cohen och Felsons tredje kriterium i rutinaktivitetsteorin, kapabla övervakare och dels att inte bli rånad av andra brottslingar. Dilemmat ligger alltså i transaktionsprocessen, eftersom det inte finns någon utomstående tredje part (t.ex. bank) som kan legitimera transaktionen och eventuellt ingripa (t.ex. polis) om transaktionen inte går rätt till (Eck, 1995 s. 68; Tarkhanyan, 2013 s. 3). Därför måste narkotikaförsäljare göra en avvägning mellan den ekonomiska teoribildningen (hitta en bra plats där de kan maximera antalet köpare) och den kriminologiska teoribildningen (en plats där de kan sälja utan att bli arresterade) (Bernasco & Jacques, 2015 s. 380).

3.2 Platsens rumsliga ordning

Då narkotikaförsäljning kan göra att en blir gripen av polis krävs särskilda metoder för att välja en säker och tillgänglig plats för båda parter i en transaktion. Enligt Eck (1995) finns det två metoder att genomföra sådana transaktioner mellan köpare och säljare på:

via sociala nätverk eller via rutinaktivitetsteorin. Sociala nätverksmetoden innebär att försäljaren bara säljer till de köpare som denne själv känner eller till vänner till köparen som då går i god för dem. Problemet med försäljning via sociala nätverk är att antalet potentiella kunder är färre, men säkerheten är högre för båda parter (ss. 72-73).

Den andra metoden för att lösa transaktionsproblemet är helt enkelt att obekanta säljer och köper av varandra. Det är förenat med en högre risk, men också med ett högre antal potentiella kunder. Det ger också möjlighet till fler antal platser där transaktionen kan äga rum på, men problem uppstår också. Köparen och säljaren känner inte varandra och vet således inte vart de befinner sig i förhållande till varandra. Utan deras kännedom om varandra kan ingen transaktion ske (Eck, 1995 s. 74). Eck (1995) menar vidare att de troligaste platserna där en transaktion kan ske är i närheten av platser där båda parter har sina dagliga rutiner. De platserna kännetecknas av tre attribut:

- Platsen är känd sedan tidigare av båda parterna. Ju mer kända båda är på platsen, ju tryggare känner de sig i att upprätta kontakt med andra människor, än om bara ena parten hade varit känd där.
- Platsen tillåter kommunikation. Båda parter vet att de kan finna varandra där, dvs. att det är känt att narkotikaförsäljning förekommer på platsen.
- Handelsplatser för narkotika är sannolikt i närheten av större platser, innehållande legal verksamhet, som lockar mycket folk och är en del av många dagliga rutiner. De större platserna kan vara rekreationsområden, shoppingcenter, skolor etc.

Det är också enklare för försäljaren att befinna sig på en plats hela tiden och låta köparna komma dit, än att försäljaren skall ta sig till alla som vill köpa. Försäljarna har ofta hög platsbundenhet, de stannar helst på samma plats på grund av säkerhets- och tillgänglighetsskäl. Eck påpekar också att handelsplatser ofta etableras där markanvändningen är blandad, men olika blandning av markanvändning kan främja olika typer av brott, inte bara narkotikaförsäljning. Ju mer homogen omgivningen är och ju bättre man arbetar med buffertzoner mellan olika homogena områdena, desto mindre sannolikt är det att en handelsplats upprättas där (ss 74-76, 87-88).

Tidigare har de ekonomiska förklaringarna till val av lokalisering dominerats av äldre teorier som Christallers "Central Place theory" från 1933 och Hotellings "Spatial Competition model" från 1929. Senare teorier menar att agglomerationer har fått större betydelse eftersom människor idag tenderar att kombinera sina ärenden och därför behöver de som bedriver lagliga ekonomiska aktiviteter tänka på att lägga sig i närheten av andra stora besöksmål (Bernasco & Jacques, 2015 s. 379). I en studie av Tarkhanyan (2013), med data innehållande koordinater på över 6000 fall av små och stora polisinsatser av Metropolitan Police of London, vill hon skapa en modell för var narkotikahandel sker i städer. Med hjälp utav rumsliga regressionsanalyser och Space Syntax-analyser visar studien också (likt Weisburd et al, 2004) på att många narkotikabrott sker på få platser (ss. 2, 5-6).

De platser där narkotikahandel sker har ofta en högre tillgänglighet än den faktiska rörligheten där. Studien visar att handelsplatserna är i närheten av andra platser som lockar stora folkmängder. De platser eller gator som lockar stora folkmängder är ofta inte till för bostäder i första hand. Där är syftet handel, transport och andra dagliga aktiviteter ("High streets") (Tarkhanyan, 2013 s. 11). Tarkhanyan (2013) förstärker således Ecks teori att försäljning kan ske via rutinaktivitetsmetoden. Narkotikaförsäljare håller sig i närheten av andra platser med mycket människor i omlopp, men ändå lite i bakgrunden för att maximera antalet potentiella försäljningar och samtidigt hålla sig undan kapabla övervakare, vilket också tidigare redovisade lokaliseringsteorier påstår (s. 12). För en narkotikaförsäljare innebär detta att de måste identifiera platser där mycket folk gör andra ärenden för att således kunna stöta på flera potentiella kunder. De behöver inte längre minimera avstånden mellan köparens hem och försäljningsplats, utan mellan försäljningsplats och andra legala ekonomiska aktiviteter (Bernasco & Jacques, 2015 s. 379).

4. Metod och material

I följande kapitel kommer arbetsprocessen och dess innehåll att beskrivas, kritiseras samt reflekteras kring. Det är en viktig del i uppsatsen då det kan belysa eventuella problem, brister eller fördelar i fynden och analysen som sedan påverkar slutsatsen i studien (Denscombe, 2009 s. 19).

4.1 Strategi

För att besvara min frågeställning har jag använt mig utav fallstudie som forskningsstrategi. Valet föll på fallstudie eftersom jag fokuserar på ett enda verkligt studieobjekt, Rondellen vid Folkets Park i Malmö och jag vill ta reda på vilka processer som leder fram till att just den platsen används som handelsplats för narkotika. Fallstudien ger mig möjligheterna att göra en djupdykning fallet för att se de olika förklaringarna bakom narkotikahandeln, vilket är ett av kännetecknen för en kvalitativ studie. Fallstudien låter mig också använda flera olika metoder för insamling av data, vilket har varit viktigt för mig. Jag behövde använda mig utav litteratur om tidigare forskning på det kriminologiska fältet för att kunna besvara den första frågeställningen, som är av en beskrivande karaktär. Svaret på den frågeställningen hjälpte mig sedan in i mitt fall där jag använde de nyvunna kunskaperna för att utforska de bakomliggande processerna vid Rondellen. Intervjuer var i det här skedet av studien nödvändigt för att fånga in flera olika perspektiv på fenomenet. Polisen, fastighetsägare och Gatukontoret vid Malmö Stad har alla hjälpt mig på sitt sätt att förklara varför narkotikahandeln sker just här istället för någon annanstans (Denscombe, 2009 ss. 59-62) Då jag låter min teori förklara mina fynd följer min studie en deduktiv logik. Det gör det lättare för mig att veta vad jag letar efter under mina intervjuer (Bryman, 2008 s. 11). Observation av Rondellen krävdes också eftersom det är just en plats jag studerar. Att studera en specifik plats, men inte besöka

den, dokumentera dess utseende och uppleva den själv minskar trovärdigheten i studien. Fallstudiens flexibilitet har möjliggjort för mig att använda metodtriangulering för att jämföra resultaten från litteraturstudiens resultat med den information som mina intervjupersoner har gett mig samt det jag själv har observerat på platsen. Metodtriangulering kan göra att mitt resultat i slutändan kan bli mer trovärdigt (Denscombe, 2009 ss. 62, 71).

Att skapa ett generaliserbart resultat utifrån min fallstudie är inte självklart, men eftersom jag har använt mig av andras fallstudier för att försöka förklara mitt fall är det i slutändan inte omöjligt att det går att se liknelser mellan mitt resultat och andra platser där dylika fenomen existerar. Rondellen är en plats, precis som det finns många andra platser där narkotikahandel sker, men de har troligtvis andra geografiska förutsättningar än Rondellen och därför behöver andra studier genomföras i en platsspecifik kontext (Bryman, 2008 s. 391; Denscombe, 2009 s. 65). Just fallet Rondellen har valts eftersom det är en avvikande plats gentemot andra platser i staden. Det är en begränsad yta där narkotikahandel pågår, men det är inte normen för alla platser i hela staden. Fallet Rondellen har valts också på grund av att det ligger nära min boendeort och resorna dit är förhållandevis korta i mitt tycke. I viss mån får fallet även ett egenvärde, eftersom det ligger ganska nära Lund samt att Rondellen har fått medial uppmärksamhet vilket gör att fler kan tycka att studien är intressant (Denscombe, 2009 ss. 65-69).

4.2 Positionering

En av begränsningarna i den här studien är att jag inte har någon tidigare erfarenhet inom det kriminologiska forskningsfältet, men det är ett ämne som jag länge velat utforska på grund av mitt intresse för trygghet och säkerhet i den byggda miljön. Min brist på erfarenhet och kunskap från början kan ta sig till uttryck genom studien, då jag inte är väl insatt i alla begrepp, filosofiska bakgrunder, tidigare forskning och litteratur som finns inom kriminologin. Min brist på erfarenhet kan å andra sidan vara till gagn, eftersom jag inte har hunnit skapa mig en bild av att någon teoribildning är "bättre" än någon annan och riskerar inte att välja bort den i förtid. Nu har jag fått anpassa mina teorier efter den kunskap jag inhämtat inom ramen för uppsatsens tid.

Jag ser inget större problem med det, på grund av mitt syfte och min frågeställning, men det är värt att nämna att den rumsliga utformningen på platsen endast är en del inom det kriminologiska forskningsfältets förklaringsområden till varför brott sker. Det finns sociala aspekter som skolgång, uppväxt och även större makroteorier som ser till strukturerna i samhället, t.ex. dagens individualiserade samhälle där mycket av fokus ligger på konsumtion och att visa sig från sin bästa sida. Det kan i sin tur skapa behov som inte alla klarar av att hantera. Vissa tar då till åtgärder för att komma dit eller för att fly det. Det ligger dock inte inom mitt ämne, som istället fokuserar på den rumsliga aspekten av fenomenet snarare än de sociala.

Min bostadsort är en faktor som kan påverka resultatet i den här studien. Jag är inte bosatt i Malmö, utan i Lund, vilket kan påverka min förförståelse av Rondellen. Innan studien startade visste jag inte hur platsen såg ut eller vad som hade pågått där tidigare, utan all information har jag fått återberättad för mig, vilket skapar en bild som är baserad på andras erfarenheter och inte mina egna. Jag har därför försökt att genomföra studien med ett så öppet sinne som möjligt för att inte låta andras omdömen bli mina egna, vilket kan ha påverkat min analys åt ena eller andra hållet (Denscombe, 2009 s. 385).

4.3 Litteraturstudier

Eftersom jag inte har någon tidigare erfarenhet inom det kriminologiska forskningsfältet var jag tvungen att göra litteraturstudier för att kunna börja orientera mig i ämnet. Jag har fortfarande ingen komplett bild av det fullständiga ämnet, men har skapat mig en uppfattning om kriminologins fält (Bryman, 2008 s. 81). Mitt huvudfokus för den här studien har varit just den rumsliga aspekten och därför valde jag att, efter de grundläggande kriminologiska teorierna, fokusera på de teorier som betonar vikten av den rumsliga ordningen för att förklara varför brottslig aktivitet sker just på en specifik plats. Jag har själv inte verktygen för att genomföra liknande kvantitativa studier över Rondellens brottsbenägenhet, som författarna till de artiklar jag läst har. Därför har min studie baserats på tidigare utförd forskning som sedan analyserats tillsammans med andra kvalitativa metoder. Det kan ha påverkat min studies resultat och den kan således ses som mindre trovärdigt i jämförelse med de andra studier jag använt mig utav (ibid. ss. 82-83).

På grund av min bristande erfarenhet inom området har mitt urval bestått av sökningar inom universitetets artikeldatabas på nyckelord jag tagit med mig under studiens inledande stadie. Det har varit svårt att få tillgång till alla artiklar och böcker som jag önskade eftersom universitetsbibliotekets litteratur, både fysisk och digital, har varit begränsad. Det kan bero på det faktum att den rumsliga aspekten inom kriminologin inte är lika vida utforskad som andra aspekter och därför inte tas upp lika ofta inom utbildningar i kriminologi (Weisburd, Telep & Braga, 2010 s. 7). Det kan också bero på att vissa de teorier jag eftersökte har 20 till 30 år på nacken. Jag tror att slutresultatet kan ha påverkats av detta, eftersom de insikterna som jag inte fick möjlighet att ta del av hade kunnat ge mig en mer djupgående och mer nyanserad bild. Det uteblivna materialet hade också kunnat peka mig i andra riktningar och mot ytterligare mer material. Det material jag har fått tag på och studerat är i huvudsak citerade källor från nyare studier, vilket ökar deras validitet. Jag anser också att deras autenticitet ökar eftersom de kommer ifrån universitetsbibliotekets databas och många av dem är hämtade ur tidskrifter som har funnits en längre tid (Denscombe, 2009 s. 302-303).

De kartor som jag presenterar i studien har jag själv skapat via ArcMap, som är ett GIS-program. Tanken med kartorna är att de skall göra det enklare för läsaren att hänga med i texten. Den första figuren skall skapa en bild av Malmö som stad och hur mitt

studieobjekt ligger i förhållande till andra platser. Den andra kartan, som presenteras i analysdelen, har som syfte att beskriva studieobjektets rumsliga förhållande gentemot andra platser som är av intresse, vilka behandlas i teoridelen. De har i sig själva inget analytiskt syfte, men underlättar för läsaren. För att skapa kartorna har jag laddat ner geodata ifrån Lantmäteriets databas som finns tillgänglig för studenter på deras hemsida. Deras uppgift som statlig myndighet är att ansvara för geografisk information och tillhandahålla den på ett korrekt sätt, vilket ger dem trovärdighet (Bryman, 2008 s. 521; Denscombe, 2009 s. 295).

4.4 Intervju

För att närmare undersöka och göra det möjligt att svara på den andra, platsspecifika, frågeställningen så valde jag att göra intervjuer med personer som på ett eller annat sätt har erfarenheter av Rondellen i sitt yrke. Jag valde att inte använda mig utav ett slumpmässigt urval på grund av att de i sina yrkespositioner har kunskaper om fenomenet som många andra inte har. Mina informanter kunde på så vis ge mig unik information om det jag studerade. De personliga intervjuerna gör det möjligt att vara flexibel och gräva ännu djupare i de erfarenheter som informanterna delar med sig av, om något intressant dyker upp, vilket inte hade varit ett alternativ om jag hade skickat ut frågeformulär till dem istället. Intervjuerna kommer i sig inte att fungera som objektiva bevis för något i min studie eftersom de informanter jag har inte utgör ett fullkomligt representativt urval. Det utgör snarare ett stöd för eller emot de teorier som presenteras i studien. De ger mig insikt i hur saker och ting fungerar på platsen, som jag inte själv ser eller tidigare har erfarenheter av (Denscombe, 2009 ss. 232-233, 251, 264).

Jag valde att genomföra intervjuerna med semistrukturerade intervjuguider (se kap 10 Bilagor) för att inte låsa fast mig själv vid mina frågor, utan gav mina informanter chansen att ge mig nya insikter via deras svar på de frågor jag ställde (Bryman, 2008 s. 438). Jag använde semistrukturerade intervjuer eftersom jag inte var i behov av standardiserade frågor då mina informanter är från tre olika branscher och har således olika erfarenheter av narkotikahandeln vid Rondellen. Jag var noggrann med att fråga hur deras yrkesroll uppfattade fenomenet, snarare än deras egen person. På så vis tas en del av känsligheten i frågan och det personliga engagemanget bort. Det upplevs också som mer professionellt att tala om hur organisationen påverkas och hur organisationen arbetar etc. då jag vänder mig till dem som representanter för sin organisation. Det leder också till att intervjuareffekten dämpas eftersom informanterna inte känner sig så personligt utsatta (Denscombe, 2009 ss. 234, 244).

Urvalet skedde som tidigare nämnt subjektivt, men jag fick inte direkt kontakt med någon av mina informanter utan var tvungen att gå vägen via kundservice eller PR-ansvariga eftersom jag inte visste vem i organisationen som var kunnig på just mitt ämne. Därför har mitt urval av informanter varit mest likt ett snöbollsurval. De personer som har svarat

mig har sedan rekommenderat mig att kontakta andra personer inom organisationen. Urvalsmetoden kan vara bra eftersom jag borde bli pekad emot den personen som vet mest inom området, men kan också vara bedrägligt då jag inte vet vilka andra personer som besitter den kunskap jag söker. En fördel med att använda snöbollsurval har varit att jag redan hade blivit introducerad för organisationen när jag kom i kontakt med den informant som jag sökte, vilket förhoppningsvis gav mig ett mer personligt och professionellt intryck. Informanterna fick även veta ungefär hur lång tid intervjun skulle ta på förhand så det var enklare för oss att komma överens om datum och tid. (Bryman, 2008 ss. 458; Denscombe, 2009 ss. 37-38, 252).

Jag valde, i den utsträckning det gick, att göra personliga intervjuer ansikte mot ansikte. Tre intervjuer gjordes på en plats som valdes av informanten (deras kontor i alla tre fall) och den fjärde gjordes via telefon. Att genomföra intervjun via ett fysiskt möte ökar intervjuareffekten gentemot telefonintervju, men det fysiska mötet ökar chanserna att se kroppsspråk som kan betyda att informanten har mer att säga på ämnet. Alla intervjuerna spelades in, även telefonintervjun, med förbehållet att jag skickade över transkriberingen på intervjun så att informanten gavs chansen att godkänna den och se att inga missuppfattningar har skett oss sinsemellan (Bryman, 2008 ss. 451-452; Denscombe, 2009 ss. 244, 262). Det kan dock vara svårt för informanten att i efterhand komma ihåg eventuella betoningar på vissa ord som kan få betydelse för hur jag uppfattar meningens syfte. Inspelningen kan påverka i vilken utsträckning informanten väljer att dela med sig av sina kunskaper, men jag försökte att vara noggrann med att förhålla mig neutral under introduktionen, presentera min studie och visa mitt intresse för deras deltagande i min studie. Jag fick inga direkta indikationer på att mina informanter berättade det jag ville höra explicit, men så kan ändå ha varit fallet. Det har jag tagit i beaktande i det analytiska arbetet (Denscombe, 2009, ss. 252, 255, 259).

Att en av intervjuerna genomfördes över telefon skedde på informantens initiativ. Jag blev uppringd av informanten som erbjöd sig att hålla intervjun över telefonen, vilket jag tyckte var okej eftersom informanten tillhörde Polisen i Malmö och jag hade från början antagit att ett möte skulle bli svårt att få till stånd. Jag har haft funderingar kring hur Polisen som källa skall hanteras då mycket information kan vara konfidentiell, så som deras arbetsmetoder för att motverka försäljningen av narkotika. Jag har på grund utav resurs- och kontaktbrister svårt att dubbelkolla de uppgifter som jag fick utav informanten hos Polisen, men eftersom det är en statlig myndighet som har ett stort inflytande på samhället, ökar det möjligheterna för trovärdiga och sanningsenliga uppgifter. Jag ifrågasätter inte telefonintervjun som metod i det här fallet, eftersom det visar sig, rent faktamässigt, vara lika effektiv som möte ansikte mot ansikte. Mina funderingar kring informantens vilja att dela med sig av information (Bryman, 2008, s. 457; Denscombe, 2009 s. 30, 295).

De informanter jag genomförde intervjuer med har olika roller inom olika organisationer i Malmö. Gemensamt för dem var att de alla har någon slags koppling till mitt studieobjekt Rondellen, eller någon kunskap som kan härledas dit.

Informant 1: Polisassistent hos Malmöpolisen. Arbetar bland annat med SSPF (ett samarbete mellan Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid) och är Områdespolis vid Möllevången. Informant 1 önskar att vara anonym. Intervjun ägde rum 160426.

Informant 2: Stefan Ohlsson, Fastighetsförvaltare som har varit på MKB sedan 1993. Lång erfarenhet utav arbete i hela Malmö med utvecklandet och förvaltandet av fastigheter. Arbetar med trygghet, säkerhet och andra uppgifter för att förbättra situationen för hyresgästerna samt bistå dem med hjälp när de har frågor och funderingar. Intervjun ägde rum 160503.

Informant 3: Ida Fjällman, Bosocial Trivselutvecklare hos Heimstaden sedan tjänsten infördes för 1,5 år sedan, men har varit på olika positioner inom företaget under de senaste 10 åren. Arbetar med att utveckla hyresgästernas miljö, trygghet och säkerhet för att de skall trivas bättre i sina lägenheter. Har även hand om arbetet kring störningar, avhysningar och vräkningar. Intervjun ägde rum 160509.

Informant 4: Elin Einarsson, Landskapsarkitekt på Gatukontoret Malmö Stad sedan 2010. Är program- och utvecklingsansvarig för Folkets Park som ligger i anslutning till mitt studieobjekt, men har även jobbat med andra platser på Möllevången som till exempel Claesgatan. Intervjun ägde rum 160509.

När alla intervjuer var genomförda, transkriberade och utskickade till informanterna läste jag igenom alla transkriptionerna ytterligare en gång för att skapa en förtrogenhet med dem. Det gör att jag lättare kan koppla ihop dem, identifiera likheter och skillnader samt komma ihåg vad som sades bättre eftersom intervjuerna genomfördes med ett spann på cirka två veckor från den första till den sista (Bryman, 2008 s. 456; Denscombe, 2009 ss. 369, 372). Det gjorde det också lättare för mig att göra mitt urval ur intervjuerna och skapa teman som jag sedan kunde använda till min analys. Jag visste på förhand att några av mina frågor skulle vara "onödiga" i förhållande till min frågeställning, men de visade sig vara användbara ändå då flera intressanta perspektiv kom upp, vilket var ett av syftena med de semistrukturerade intervjuerna (Denscombe, 2009 ss. 371-375).

I efterhand så insåg jag att de informanter jag använt mig kan hjälpa mig att få fyra olika perspektiv på min frågeställning eftersom mina informanter har olika erfarenheter, men för att få in det kanske viktigaste perspektivet på handelsplatsens attraktivitet så skulle jag behöva ha gjort intervjuer med de personer som står där och säljer, likt Bernasco och Jacques (2015) gjorde. Utan säljarperspektivet är det troligtvis svårt att svara exakt på varför Rondellen fungerar som en samlingsplats för narkotikatransaktioner. Det är dock en forskningsetisk fråga då narkotikaförsäljning är olagligt och min position blir svår. Jag ser det som min moraliska plikt att rapportera in olagligheter, men jag skall heller inte se till att mina informanter lider personlig skada av att delta i min studie. Jag skulle kunna posera som köpare och fråga varför de står där, men det skulle inte ge min studie trovärdighet då jag tillskansat mig informationen på ett oärligt sätt eftersom informanter alltid skall acceptera sin medverkan i studier (Bryman, 2008 ss. 128- 129; Denscombe,

2009 ss. 195-197). Det skulle dessutom vara en fråga om min egen säkerhet och att jag skulle begå ett brott för att få fram de svaren. På grund av de argumenten valde jag att inte försöka konfrontera någon som säljer narkotika på platsen.

4.5 Observation

För att bilda mig en egen uppfattning av Rondellen som specifik plats och dess kontext i ett större nätverk av gator genomförde jag observationer av platsen vid tre tillfällen, varav det första var mer av informell, introducerande karaktär. Den platsspecifika observationen bestod mestadels av att notera Rondellens utseende, hur mycket klotter, skräp och skadegörelse som fanns på platsen. Det gav mig chans att undersöka mina informanternas uppgifter om åtgärder vid faktorer som påverkar Fixing Broken Window-teorin och skapa min egen förstahandsinformation. För att samla in data till teorin, läste jag därför på om vilka tecken jag skulle leta efter. Det gjorde så att jag fick mer ut av observationen (Denscombe, 2009 ss. 271-272, 275). Det jag kan säga redan nu är att jag har gjort alldeles för få observationer för att på något sätt kunna säga något om teorin stämmer genom att använda observation som metod. Den fungerar i det här fallet endast som ett mindre stöd eller ett sätt att dubbelkolla uppgifterna som mina informanter gav under intervjuerna.

En viktigare del i metoden var att observera kringliggande gators karaktär. De studier som jag läste på om innan, som jag också presenterar i teoriavsnittet, menar att karaktären hos närliggande platser och den byggda miljön påverkar valet av handelsplats för narkotika. För att undersöka karaktären hos mitt studieobjekt och de gator som ligger i närheten genomförde jag promenader i området (se figur 2) vid två tillfällen, längs de större vägarna samt de mindre som knyter an in till Rondellen. Där tog jag fältanteckningar, för att minnas miljöerna, notera hur bred vägen var, om det fanns verksamheter eller lägenheter, hur höga husen var etc. för att testa de tidigare studierna på mitt studieobjekt kvalitativt. Jag kan nog säga med största sannolikhet att jag inte påverkade den naturliga miljön som finns runt mitt studieobjekt. Den byggda miljön hade sett likadan ut även om jag inte var där. Jag var inte ute efter att observera människors beteende i stunden, vilket kan få dem att agera annorlunda, utan jag observerade snarare människors tidigare beteenden och beslut att planera samt bygga upp miljön som den ser ut idag (Denscombe, 2009 ss. 272-273).

Vad som kan påverka min analys senare är min tolkning av det jag ser (Denscombe, 2009 s. 274). Antal filer i vägbana och liknande är ganska statistiskt och lätt att se, men jag vet till exempel inte om folk har verksamheter i sina hem. Det kan vara så att någon har en slags studio inne i ett lägenhetshus, vilket är svårt för mig att upptäcka. Jag ser endast karaktären på husets fasad och får utifrån det bedöma om det är ett lägenhetshus eller om det finns verksamheter bakom väggarna. Det kan ha påverkat min analys på så vis att jag dömer ut område som faktiskt har en blandad funktion och tolkar det som ett område som bara har en bostadsfunktion.

5. Attraktiva handelsplatser

Platser där brott, som narkotikahandel, sker är inte slumpmässigt utvalda. Det finns ett antal rationella beslut av försäljare bakom valet av deras rumsliga lokalisering. Försäljningsplatsen kan förklaras genom en kompromiss mellan ekonomisk och kriminologisk lokaliseringsteori. Hur sociala relationer mellan köpare, säljare och deras relation med platsen skapar platsens rumsliga funktion behöver också analyseras för att förstå dess attraktivitet som handelsplats för narkotika (Lefebvre, 1991 s. 27)

För att en plats skall vara en attraktiv försäljningsplats för narkotika så krävs för det första att polisen, som symboliserar lag och ordning, inte visar sig ute på gatorna i tillräckligt hög utsträckning, vilket Weisburd et al (2006) presenterar i sin studie. För narkotikaförsäljningen fortsätta pågå ostört så kommer även den rumsliga föreställningen av platsen som handelsplats för narkotika att finnas i huvudet hos både köpare och säljare, vilket är en förutsättning enligt Ecks (1995) teori om handel mellan obekanta. Handel via sociala nätverk kan inte ha som mål att maximera antalet potentiella kunder, vilket försätter den försäljaren i ett underläge gentemot de som säljer till obekanta. Sociala nätverksteorin förutsätter inte heller en stark platsbundenhet, vilket gör att den inte är lämplig att analysera för att få svar på den attraktiva handelsplatsens kriterier. För att förstå varför en plats är attraktiv att sälja narkotika på går det att tillämpa en djupare analys av rummet än den Eck (1995) tillhandahåller. Genom att undersöka den socio-rumsliga dialektikens inverkan på platsen går det att se det hur sociala processer ständigt omformar platsen (Gren & Hallin, 2003 s. 16).

I Ecks (1995) analys finns det två dimensioner av rummet – det absoluta och det föreställda, medan Lefebvre (Elden, 2004) menar att det finns ytterligare en rumsdimension som är ett resultat av de två andra dimensionerna. Det absoluta rummet kan ses som allt det fysiska som är planerat och uppbyggt. Det föreställda rummet finns i vårt huvud, det mentala rummet. Summan av dessa två dimensioner är det socialt producerade rummet ("lived space"). Det socialt producerade rummet förändras och transformeras över tid, när olika sociala aktörer interagerar med det absoluta och föreställda rummet. Det socialt producerade rummet blir då förknippat med olika symboler och aktiviteter vilket i sin tur påverkar de andra rumsdimensionerna tillbaka (ss. 183-185). Ett exempel som Gren och Hallin (2003) tar upp är lektionssalen i skolan. Den fysiska rumsliga utformningen, med bänkar i rader framför den något upphöjda katedern, är optimerad för att läraren skall kunna ha uppsikt över alla elever och påvisa sin makt. Läraren sätter då reglerna för det socialt producerade rummet. Skulle rummet möbleras om så att eleverna hamnade på en annan högre maktnivå gentemot läraren skulle dynamiken i det socialt producerade rummet se annorlunda ut (s. 16). Det absoluta rummet, eller platsen, blir således en social och politisk arena för konflikt eftersom absoluta rum och platser från början är skapade av politiska processer, men används och upplevs av sociala aktörer (Elden, 2004 s. 190).

En plats är troligen inte fysiskt skapad av planerare och politiker för att inhysa narkotikahandel, eftersom det är olagligt i Sverige, så platsens attraktivitet som handelsplats kan tänkas bero på andra faktorer som till exempel hur sociala aktörer använder rummet och vilka symboler det medför. Vid narkotikahandel så krävs också vissa geografiska attribut. För att en plats skall kunna ha möjlighet att bli attraktiv för narkotikahandel krävs också att ett stort antal potentiella kunder kan nås. Både Eck (1995) och Tarkhanyan (2013) menar att attraktiva narkotika-handelsplatser har nära till andra platser där verksamheter, transport och människors dagliga rutiner är koncentrerade. Det finns således en hög tillgänglighet från kringliggande samlingsplatser mot den attraktiva narkotikahandelsplatsen, men genomströmningen av människor är lägre så att säljare och köpare löper mindre risk att bli arresterade eller störda under transaktionen. För en motiverad säljare är detta den mest rationella platsen att uppehålla sig på och låta kunderna komma till sig, eftersom det är svårt att söka upp alla potentiella kunder.

Om narkotikahandel etableras på en geografiskt optimerad och rationellt vald plats, utan polisens närvaro eller rykte om polisens potentiella närvaro i det begynnande skedet, gör det att båda parter i narkotikatransaktionen kan genom sina aktiviteter i det absoluta rummet skapa ett nytt socialt producerat rum som nu är fyllt med andra symboler och på så vis förändra det föreställda rummet. Narkotikahandeln har då "vunnit" kampen om det socialt producerade rummet, vad som är ett accepterat beteende däri och hur människor föreställer sig platsen. Då får platsen också den kommunikation som Eck (1995) menar behövs för att skapa en attraktiv handelsplats för narkotika, vilket i sin tur kan förstärka det sociala beteendet på platsen. Platsen har uppnått konvergens mellan alla tre rum (Lefvebre, 1991 s. 40)

På den attraktiva handelsplatsen finns alltså ingenting som görs för att starta en ryktesspridning om ökad polisnärvaro eller ta upp kampen om det socialt producerade rummet. Ingen gör några försök att frammana ett övervägande hos en köpare att inte gå dit eller skapa en misstro mot säljaren då denne inte finns på platsen som köparen hade föreställt sig. Att ta upp kampen om det socialt producerade rummet kan också göra så att köparen inte går till platsen, eftersom denne föreställer sig att polisen patrullerar platsen med jämna mellanrum, även om så inte är fallet. Säljaren kan då stå på platsen utan att köpare kommer dit. Säljaren måste då i sin tur överväga att söka sig någon annanstans och upprätta en ny handelsplats, alternativt sluta sälja eftersom differensen mellan risk och vinst minskar på nuvarande plats. Att upprätta en ny handelsplats kräver tid och energi för att kommunicera ut den rumsliga föreställningen av den nya platsen vilket också kan innebära att försäljning upphör.

Allt ansvar för att göra en plats till en attraktiv handelsplats för narkotika ligger inte bara i att polisen har bristande rutiner eller strategier med att synas eftersom de har begränsade medel att röra sig med. Både Clarke och Felson (1993) samt Jacobs (2005) menar att långt fler har ett informellt ansvar som kapabla övervakare. Om inga informella sociala övervakningsnätverk finns så finns det heller ingen som kan agera kapabel övervakare och ta konflikten om det socialt producerade rummet, vilket låter brottslighet fortlöpa.

Jane Jacobs (2005) argumenterar för att gatan måste ha ett syfte för att informella sociala nätverk skall kunna skapas. Det kan betyda att den attraktiva handelsplatsen inte ger människor något motiv att passera förbi, besöka den i något ärende eller ens kika ut från sitt lägenhetsfönster. Den är helt enkelt inte intressant nog, eller så beror det på hur platsen, eller det absoluta rummet sköts. Flera olika instanser har ansvar över olika delar i rummet. En eller flera fastighetsägare i nära anslutning till platsen har ansvar att se till att deras fastigheter sköts om ordentligt. Staden ansvarar över renhållning på gator och andra offentliga ytor. Börjar någon brista i sitt underhållsarbete, till exempel att fastighetsägare inte tvättar bort klotter från husfasaderna eller liknande, kan det absoluta rummets utseende påverka det föreställda rummet om att platsen inte betyder något för någon, det socialt producerade rummet. Kapabla övervakare drar sig då undan från platsen och förlorar kampen om det socialt producerade rummet mot narkotikaförsäljare som söker efter platser utan störande inslag från ett informellt socialt nätverk.

Det informella sociala nätverkets inverkan och möjlighet att vinna konflikten om det socialt producerade rummet på den attraktiva handelsplatsen är dock inte helt tydligt. Bernasco och Jacques (2015) menar att en plats som kännetecknas av stark informell social kontroll inte nödvändigtvis stoppar narkotikaförsäljare från att sälja narkotika just på den platsen. Taktiken som narkotikaförsäljarna använde sig utav i studien var egenartad och på så vis kunde de inte maximera antalet potentiella kunder. På grund av det så såg Bernasco och Jacques (2015) det som att de inte hade bevis för att styrka narkotikaförsäljarnas berättelse om att stark informell social kontroll inte hindrade dem från att sälja narkotika, men det visar ändå på att narkotikahandel kan pågå under förhållanden kännetecknade av stark social informell kontroll (s. 398). Om graden av social informell kontrollen inte alltid kan förklara hela bilden av platsens attraktivitet som handelsplats blir polisens roll som kapabel övervakare helt plötsligt större. Om polisen inte skulle patrullera platser och försöka störa försäljning av narkotika så skulle en stor del av förklaringen kunna ligga i det, när väl de rationella ekonomiska lokaliseringskriterierna är uppfyllda.

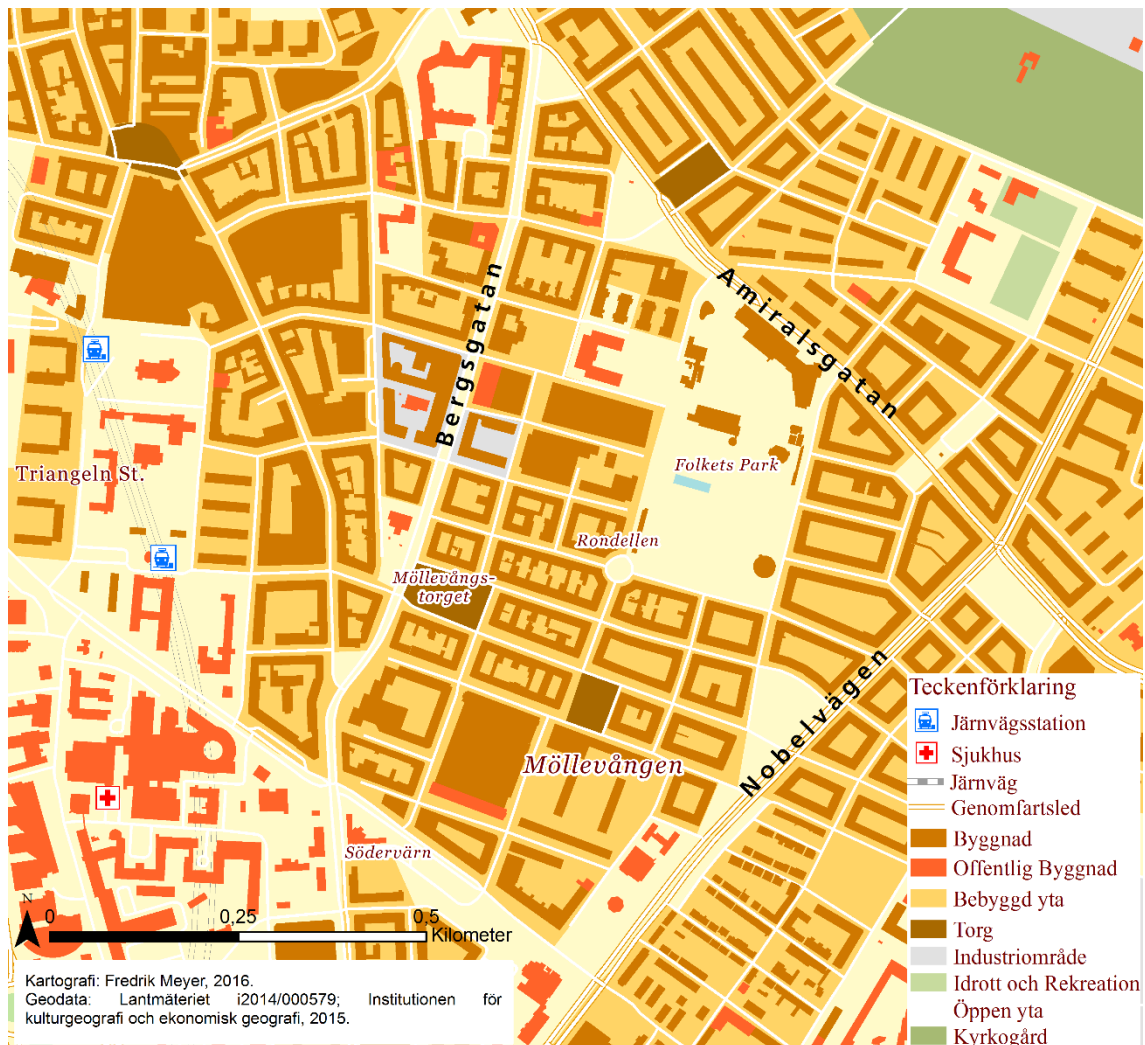
6. Rondellen

Figur 2. Rondellen klockan 09:30 tisdag den 3 maj. Foto av författaren.

I delområdet Möllevången, i anslutning till anrika Folkets Park finns en rondell som knyter an Kristianstadsgatan med Norra och Södra Parkgatan. Denna rondell har fått stor medial uppmärksamhet de senaste åren på grund av att personer står och säljer narkotika öppet på gatan. I folkmun talas det om "Knarkrondellen" enligt både Informant 1 och 3. Vidare beskriver Informant 1 platsen som extrem, jämfört med andra platser där det säljs narkotika, med anledning av sättet som försäljningen sker på. Att det står någon där och säljer mitt på dagen verkar inte vara något konstigt. Det är inga stora mängder narkotika som säljs per transaktion, men det förekommer många transaktioner. Polisen har tidigare valt att inte lägga sina resurser på de som säljer i så små mängder, utan de har istället riktat in sig på de större partierna narkotika. Den pågående narkotikaförsäljningen har inte bara fått uppmärksamhet från grannar och media, utan även från andra typer av brottslingar som ser att det finns pengar att tjäna där – genom att råna andra (Informant 1). Det har skapat diskussioner kring säkerheten och den upplevda tryggheten på platsen då det finns både bostäder samt en förskola där som har varit utsatta för både försäljning och påverkade personer vid ingången till verksamheten (Informant 2).

6.1 Rondellens rumsliga ordning

Figur 3. Rondellens lokalisering på Möllevången. För studien viktiga vägar är namngivna i svart.

Området i Rondellen närmsta omgivning kännetecknas av lägenhetshus med flera våningar på den södra sidan av Kristianstadsgatan (se figur 1). Till nordost ligger Folkets Park och i nordlig riktning om Rondellen löper gång- och cykelstråket Norra Parkgatan. Till nordväst finns en förskola, Familjens Hus, Suellska villan och flervåningshus för bostäder. Här är byggnaderna av mer blandad höjd, storlek och ändamål. Rondellen är belägen i mitten av Möllevången och har anslutande gator mot både Bergsgatan, Amiralsgatan samt Nobelvägen vilket ger Rondellen en hög tillgänglighet. Även den populära mötesplatsen Möllevångstorg, vilken attraherar mycket folk, ligger ett par hundra meter bort (Observation 160509).

Nobelvägens Möllevångssträckning är en stor genomfartsled med fyra filer plus parkering på gatan. Bebyggelsen består i stora drag av fyrvåningshus med butiker, caféer och restauranger av olika slag i bottenplan. Resterande våningar är till för bostäder. Bergsgatan väster om Rondellen mer allélika drag då träd är planterade mellan

körbanorna, vilket gör gaturummet lite bredare. Husen har fler våningar och det är en högre frekvens av barer och restauranger, vilket skapar mer rörelse på kvällar och helger när andra butiker normalt är stängda. Amiralsgatan har det minsta gaturummet av de tre kringliggande gatorna. I övrigt har Amiralsgatan och Nobelvägen liknande karaktär med fyravåningshus med blandad funktion (Observation 160509).

Det finns ett antal identifierbara attribut som ligger till grund för att just Rondellen är en attraktiv plats för narkotikahandel. Alla informanter har under intervjuerna påpekat att narkotikahandel sker öppet på platsen och därför gäller inte de regler som sätts upp med försäljning via Ecks (1995) sociala nätverk. Här gäller snarare hans teori om försäljning mellan obekanta parter. Rondellen har en gynnsam placering mellan fyra platser som innehåller många legala verksamheter och lockar således till sig ett stort antal människor som har sina dagliga rutiner där. Rondellen har potential att dra många kunder till sig, eftersom tillgängligheten till platsen är hög - alla de tre stora gatorna har busshållplatser där flera linjer, både lokala och regionala, stannar (Observation 160509). Jag har svårt att uttala mig om Tarkhanyans (2013) karaktäristiska drag – hög tillgänglighet, låg rörlighet skapar populära handelsplatser, eftersom jag inte har några siffror på genomflödet av människor vid Rondellen eller verktyg för att värdera de siffrorna om jag skulle få tag på dem. Det tjänar troligtvis ändå lite till då det finns indikationer på att platsens rörlighet inte påverkar narkotikaförsäljning negativt i någon särskild bemärkelse. Rondellen i sig har få verksamheter och kan då fungera som en plats där försäljare kan dra sig lite undan från de andra kringliggande stråken där verksamheter och transportnoder är i huvudsak koncentrerade. Tillgängligheten till större stråk och avsaknaden av egna attraktioner bildar faktorer vilka är bidragande till att göra Rondellen till ett rationellt val enligt de ekonomiska lokaliseringsteorierna för narkotikahandel. Att markanvändningen är blandad, med olika funktioner och höjder på byggnaderna, hjälper enligt Ecks (1995) teori också till att förstärka Rondellens attraktivitet som handelsplats för narkotika.

6.2 Rondellens sociala rumslighet

Läget intill Folkets Park och den lagliga graffitiväggen gör att Rondellen är någorlunda känd för många personer, vilket får säljare och köpare att känna sig trygga där och de kan i större utsträckning etablera en kontakt med varandra. Informant 1 menar att nyttjandet av narkotika är ett accepterat beteende hos många personer som rör sig kring Folkets Park och Möllevången. Det skapar ett rykte om platsens socialt producerade rum där köpare och säljare vet att de kan hitta varandra, vilket också kom fram i en intervju:

”Däremot vet vi att det förekommer mycket droger på Möllan, men det förekommer på andra håll i Malmö också. Men där [Rondellen] blir det gärna centrerat eftersom man vet att det är en bra yta att handla för dom som vill handla. Och där står ju killar som säljer öppet.”

Informant 2, Intervju 160503.

Det blir också ännu lättare för potentiella kunder att ta sig hit efter en tid, eftersom det har skrivits om narkotikahandeln vid Rondellen i media (se Inledning, s. 5). Det befäster Rondellen som en attraktiv plats för narkotikahandel då både köpare och säljare föreställer sig platsen som en handelsplats redan innan de är där och kan skapa sig en egen uppfattning. När sedan deras föreställda rum överensstämmer med det absoluta rummet förstärks det socialt producerade rummet och Rondellen fortsätter att kontrolleras av narkotikahandlarna. Polisen är själva medvetna om att lite har gjorts för att störa narkotikahandeln och ta upp kampen om det socialt producerade rummet vid Rondellen redan när det startade:

”När detta kommer igång och de inte störs redan i början då blir det ett sånt acceptance [*sic!*] och då fortsätter man att sälja. Det blir enkelt att sälja för det är ingen som stör och då vet ju också köparen vart man kan köpa ifrån och säljaren vet varifrån de kan sälja.[...] Så att det är, det har blivit som en samlingsplats helt enkelt, det har blivit en accepterad samlingsplats och det har blivit så för att det är ingen som har stört det från Polisens sida från början”

Informant 1, Intervju 160426.

Utan Polisen som kapabla övervakare som går in och tar upp kampen om det socialt producerade rummet kan både köpare och försäljare göra det som de ämnade göra på platsen. Det gör Rondellen till en plats där tillgängligheten är hög, det finns flera andra stora stråk som tillhandahåller lagliga verksamheter och som är mål för folks dagliga rutiner i närheten. Den kapabla övervakningen, som också skall hjälpa till att omskapa det socialt producerade rummet, är inte fullgod för att störa transaktionsprocesserna Vid Rondellen då det ligger lite avsidet från de stora stråken där mer folk befinner sig. Avvägningen mellan geografisk lokalisering och störningsmoment har blivit optimal vid Rondellen. Försäljare har kunnat maximera antalet potentiella kunder eftersom narkotikahandeln har pågått där över tid eftersom narkotikaförsäljare äger det socialt producerade rummet. Försäljare byter ogärna plats och så länge ingenting görs för att skapa överskattning och avskräckning i syfte att ändra på villkoren i det socialt producerade rummet är det rationella valet att stanna kvar vid Rondellen och fortsätta sälja. Försäljarna behöver inte använda sig av bunden rationalitet när de bestämmer sig för att sälja vid Rondellen då de vet att Polisen inte gör några insatser i området. De vet att vinsten är maximal och risken är låg vid Rondellen och därför stannar de kvar där.

Jane Jacobs (2005) menar på att rörelse på gatan skapar ett informellt socialt nätverk som håller folk i schack och inte begår brott på grund av alla som ser dig runtomkring. Clarke och Felson (1993) menar i sin tur att fler personer än polisen kan fungera som kapabla övervakare som får förövare att avstå brottsliga handlingar. Fungerar det informella sociala nätverket som det skall så är det nätverket som vinner mot narkotikaförsäljarna om det socialt producerade rummet. Då spelar det heller ingen roll att de geografiska

förutsättningarna är det rätta. Det verkar som Rondellen har potential att vara en plats med ett informellt socialt nätverk enligt Informant 1:

”Möllan är det allmänt alltid mycket folk, men nu har det blivit mer och mer runt Parkgatorna. Och det är dom här Simrishamnsgatan, Ystadsgatan och dom här vid Folkets Park [...] Det är ju den Rondellen där och det är så, så att det är mer och mer rörelse där helt enkelt än vad det varit förr. Och med det så kommer problemet också.”

Informant 1, intervju 160426

Men med de uppgifterna så verkar det också som att narkotikaförsäljarna vid Rondellen snarare struntar i eller tar konflikten mot det informella sociala nätverket om Rondellens socialt producerade rum. Rondellens situation kan liknas vid de resultat Bernasco och Jacques (2015) fick fram under intervjuer de genomförde med narkotikaförsäljare i sin studie, där de inte brydde sig särskilt mycket om att sälja på platser med ett informellt socialt nätverk. Liknande uppgifter går också att utläsa från Informant 3 och 4 under våra intervjuer:

”[J]ag tycker det är så skrämmande att den här nonchalansen bara... det ser ju vi här ute ganska ofta. Vi sitter ändå här liksom... att man dealar mitt ute på blanka dagen och... men det är inte så konstigt heller för det blir ju inga konsekvenser. Det fortsätter liksom.”

Informant 3, intervju 160509

”Trots allt det här, för att det är väldigt mycket liv och rörelse... det är liksom inte som att man är i nån gränd... bara jag och knarkhandlarna... det är ju lite ändå... jag uppfattar det som ett relativt tryggt stråk, trots allt det här, vilket ju är jättekonstigt.”

Informant 4, intervju 160509

Det här skulle kunna betyda att, likt de i Bernasco och Jacques (2015) studie, inte heller de narkotikaförsäljarna vid Rondellen har möjlighet att maximera antalet potentiella kunder på den platsen de står nu, men som tidigare nämnt så pekar intervjuerna på att Rondellen är en säker plats för dem att sälja narkotika på. Det gör att Rondellen som handelsplats fortsatt är en bra avvägning mellan tillgången till antalet kunder och risken att bli störd eller avskräckt då försäljarna än så länge dikterar vad som är tillåtet i det socialt producerade rummet.

Att det informella sociala nätverket vid Rondellen inte klarar av konflikten om det socialt producerade rummet som då fungerar som en avskräckande faktor kan bero på att det finns ett annat tankesätt hos folk än vad som fanns när Jane Jacobs formulerade sina tankar om hur problemet med gatubrottslighet skulle tas i itu med. Informant 3 säger:

”[D]et känns som en sån här samhällskultur nu att rädslan ökar mer och mer för att vittna och liksom, konsekvenserna kan bli så pass allvarliga så att de drar sig ur... det drabbar ju även oss märker vi också. Om man haft något ärende så först ställer dom upp, sen backar dom. Och det är ju... det har varit mycket här runt Möllan just med knarkhandeln och sådär.”

Informant 3, intervju 160509

Det indikerar på att folk som rör sig på gatan inte vågar ingripa för att stoppa narkotikahandeln, men att de ändå använder gaturummet. Det kan också bero på att säljare och köpare använder sig av liknande metoder vid transaktionen som de i Bernasco och Jacques (2015) studie, vilket då inte påverkar förbipasserande i någon större utsträckning, eftersom rörligheten är hög vid Rondellen. Då behöver heller inte säljare och köpare bry sig om det informella sociala nätverket som ändå kan ha skapats av de som rör sig på gatan.

Att det informella sociala nätverket är obefintligt eller för svagt för att ta upp kampen kan bero på att få högre instanser gör något för att stärka det. Ansvaret för att minska Rondellens attraktivitet som handelsplats för narkotika och ändra det socialt producerade rummet ligger, som Jacobs (2005) samt Clarke och Felson (1993) nämner, inte bara hos Polisen, utan även hos andra instanser och organisationer som har en större chans att göra skillnad. Det har inte skapats några interorganisatoriska samarbeten eller nätverk mot narkotikaförsäljning, där de också jobbat rumsligt för att stärka den kapabla övervakarens eller det informella sociala nätverkets roll vid Rondellen:

”[D]et är inte så att vi har något uttalat på Möllevången där vi pratar om Södra Parkgatan, där har vi ingenting. Där är det bara så att vi har kontaktpersoner på Polisen och vi har kontaktpersonen på förskolan och andra verksamheter.”

Informant 2, intervju 160503

”Genom mina år så har jag ju byggt upp kontakt med olika Poliser i olika stadsområden och sånt. [...] Det är något som jag önskar fanns lite mer för det är ju... just min roll har jag ju försökt söka upp andra som har ungefär mina roller på olika fastighetsbolag och försöka skapa något nätverk, men det är inte så himla enkelt. [...]]]a, men mer alltså synlighet, inte medborgargarde, det är inte det man skall ha men synliga... folk som kan ut... men det blir väl egentligen Polisen. Även Nattvandrare, alltså sånt hade jag... vi hyresvärdar kunde kanske ställt upp nån gång och gå tillsammans med, då Polis, hyresvärd, socialtjänsten så att man har... det finns så mycket sånt man skulle kunna göra.”

Informant 3, intervju 160509

På grund utav att de organisationer som har intressen vid Rondellen inte har agerat tillsammans kan det även vara så att det informella sociala nätverket inte har fått någon att se upp till eller hämta mod från till kampen om det socialt producerade rummet. Men fallet Rondellen verkar det finnas tecken på att andra personer än polisen kan fungera som

kapabel övervakare och ingripa för att få stopp på, eller i alla fall tillfälligt flytta på eller pausa försäljningen av narkotika. Informant 2 berättade att om han bara förklarar för de som står och säljer vid Rondellen så försvinner de, i alla fall en stund.

”Men om jag förklara att vi har boende kunder som vi värnar om, det är barn därinne. ’jaja, ursäkta jag visste inte’. Och då går dom undan. Sen när jag sticker därifrån, då kanske de kommer tillbaka, men är jag tillräckligt ihärdig så trycker det goda ut det dåliga. Och det vet jag av erfarenhet att så är det.”

Informant 2, intervju 160503

Informant 2 säger också att idag när han dyker upp på platsen så räcker de att han sträcker upp handen i luften mot de som han har träffat tidigare och då försvinner de iväg. Rondellen kan dock fortsätta att vara en bra plats där narkotikaförsäljare kan hitta köpare utan störning eftersom ingripanden liknande Informant 2's inte verkar förekomma i någon större utsträckning, men det är ändå ett försök till att ändra reglerna kring det socialt producerade rummet vid Rondellen. När de nästa gång föreställer sig rummet kan de ha påverkats litegrann av interventionen, vilket gör att det föreställda rummet inte har en lika tydlig säkerhetsaspekt. Rondellen hade inte varit lika attraktiv om fler hade gjort som Informant 2 då alla tre kriterier i rutinaktivitetsmetoden inte uppnår konvergens i tidsrummet. Säljaren försvinner från platsen och köparen kan inte genomföra någon transaktion, alternativt att de inte vågar genomföra den på grund av den civile kapabla övervakarens närvaro i tidsrummet förändrar det socialt producerade rummet. Händer det upprepade gånger kan det goda trycka ut det onda, som Informant 2 sade, och Rondellens attraktivitet som handelsplats för narkotika upphöra.

6.3 Rondellens underhåll

En ytterligare teori för att förklara Rondellens attraktivitet som handelsplats för narkotika är Wilsons och Kellings (1982) ”Fixing broken windows”-teori. Jag har dock funnit lite stöd både under mina observationer av platsen och i de svar som mina informanter har gett mig under intervjuerna. Både Informant 2 och Informant 3 säger att de jobbar aktivt med klottersanering, men att det fortfarande är ett problem. De båda upplever att det kan tillkomma ytterligare klottor snabbare om en fasad redan är nedklottrad än om den är ren: ”Men du vet ju ändå att låter vi det sitta så kommer ju nästa och nästa och då accelererar det för då vill man konkurrera med varandra taggar, eller vad man kallar det för.” (Informant 2, intervju 160503). På grund av detta rapporterar de så snabbt de kan till klottersaneraren som många gånger påbörjar sanering dagen därpå. Även under mina observationer, som visserligen skedde med en veckas mellanrum, kunde jag se att visst klottor som fanns under min första observation (160503) var sanerad till den andra observationen (160509). Det som var sanerat satt främst på husfasaderna. De ytor som tillhör Malmö Stad som till exempel belysning i Rondellen var fortfarande nedklottrade, men det gröna planket som skärmar av Folkets Park från Kristianstadsgatan var däremot

sanerat (Observation 160509). Att de jobbar aktivt emot klotter kan ses som deras sätt att vara aktiva i kampen om det socialt producerade rummet och inte låta de som klottrar få övertaget, vilket skulle betyda att klotter skulle vara ett socialt accepterat beteende och platsens mening.

Att rörelsen är fortsatt hög vid Rondellen pekar också på att den pågående narkotikahandeln inte kan förklaras med hjälp av "Fixing broken windows"- teorin. Om teorin skulle ha något förklaringsmått i det hänseendet skulle rörligheten vid Rondellen sjunka till fördel för andra personer som har missbruksproblem eller är inne på brottets bana. De personer som övertar platsen är då de som har vunnit kampen om det socialt producerade rummet, vilket inte har hänt ännu. Det har förvisso tillkommit andra typer av brottslingar till platsen, men inte i en sådan utsträckning att förbipasserande väljer andra vägar runt Rondellen (Informant 1).

7. Slutsats

De rumsliga faktorer som gör en plats attraktiv som handelsplats för narkotika är både fysiska och abstrakta. Den attraktiva narkotikahandelsplatsen är belägen i närheten av andra platser som lockar mycket folk så som stråk med verksamheter och transportmöjligheter. Tillgängligheten gör att så många potentiella kunder som möjligt enkelt kan nås. Rörligheten på platsen är låg, vilket innebär att transaktioner kan ske ostört, utan några kapabla övervakare. Att försäljaren kan operera ostört är viktigt då denne säljer till obekanta köpare för att kunna maximera sitt antal potentiella kunder på den plats han eller hon står. Platsen har då valts via en rationell avvägning som skapar mest avkastning mellan vinst och risk för försäljaren.

För att platsen skall få sin attraktivitet som narkotikahandelsplats krävs det att försäljare och köpare har kontroll över det socialt producerade rummet som finns där. Det betyder att narkotikahandeln har tagit över det fysiska rummet och finns i det föreställda rummet som folk bär med sig av platsen. Den socio-rumsliga dialekten som råder på platsen gör att köpare vet om att det säljs narkotika där, vilket ytterligare befäster den attraktiva narkotikahandelsplatsen. Att det kan ske beror kanske främst på att polisen inte är tillräckligt synliga på platsen och inte tar i tillräckligt i konflikten om det socialt producerade rummet mot narkotikaförsäljarna. Det är dock inte bara polisen som skall kunna fungera som kapabla övervakare och göra insatser i kampen om det socialt producerade rummet, utan även andra människor som använder platsen.

Övriga besökare till platsen i fråga lyckas inte skapa ett tillräckligt starkt informellt socialt nätverk som har kapacitet att övervinna kontrollen över det socialt producerade rummet, vilket betyder att platsen behåller eller utvecklas till en attraktiv plats för narkotikahandel. Det är möjligtvis därför som uppgifterna går isär om det informella sociala nätverkets

betydelse för handelsplatsens attraktivitet och varför narkotikahandel kan ske på en plats där det finns en hög närvaro av andra människor.

Platsens omhändertagande och underhåll kan också vara en förklaring till varför en attraktiv handelsplats för narkotika etableras eller utvecklas. Om till exempel fastighetsägare eller kommunen missköter sanering av klotter eller åtgärdande av vandalisering förlorar de kampen om det socialt producerade rummet och skapar en ett socialt accepterat beteende att fortsätta vandalisera. Till slut kommer andra människor som tidigare använt platsen och utformat det informella sociala nätverket att sluta använda platsen, eftersom vandalernas beteende inte är omtyckt av dem. På så vis lockas flera olika typer av personer som accepterar det socialt producerade rummet och platsen befästs bland annat som handelsplats för narkotika, om de geografiska förutsättningarna är de rätta.

De rumsliga förklaringar som finns till varför Rondellen har blivit en attraktiv plats för narkotikahandel är också både fysiska och abstrakta. Rondellen har ett gynnsamt geografiskt läge nära och med hög tillgänglighet till andra platser med karaktärsdrag som attraherar mycket folk. Försäljning sker mellan obekanta för att maximera antalet potentiella transaktioner på en och samma plats. Narkotikahandeln som sker på platsen har tagit över det socialt producerade rummet som bestämmer det socialt accepterade beteendet. Den socio-rumsliga dialektiken har således skapat ett rykte om Rondellen och dess funktion som handelsplats, vilket också har förstärkts av media som upprepade gånger rapporterat om aktiviteterna där. De som normalt ses som kapabel övervakare och skall ta kampen med narkotikaförsäljarna genom att synas på platsen är polisen. I fallet Rondellen menar en informant att för lite har gjorts från polisens sida har gjorts för att störa narkotikahandeln och på så vis förhindra att rutinaktivitetsmetodens tre kriterier uppnår konvergens i tidsrummet. När polisens närvaro uteblir och de tre kriterierna uppnås så vinner försäljarna kampen om Rondellens socialt producerade rum.

Det informella sociala nätverket, som också skall förhindra de tre kriteriernas konvergens i tidsrummet och hjälpa till i konflikten om det socialt producerade rummet, verkar inte vara tillräckligt starkt vid Rondellen. Det är inte obefintligt eftersom uppgifter menar att rörligheten vid Rondellen fortsatt är hög, vilket också kan betyda att det informella sociala nätverkets påverkan på narkotikaförsäljning inte är av någon större betydelse i sig. Det informella sociala nätverkets svaghet kan bero på att det inte får stöd från andra organisationer och instanser som borde vara intresserade av att minska Rondellens attraktivitet som handelsplats för narkotika. De ekonomiskt bundna organisationerna verkar i alla fall jobba hårt för att underhålla det fysiska rummet på ett bra sätt, vilket är en del i att upprätthålla det informella sociala nätverket vid Rondellen, men det har således en minimal del i förklaringen till varför Rondellen är en attraktiv handelsplats för narkotika eftersom teorin bygger på att underhållet och det informella sociala nätverket skall vara i princip obefintligt.

8. Framtida forskning

Tyvärr så sträckte sig den här studien bara över en kortare period, vilket ändå har lämpat sig för att försöka ta reda på de rumsliga faktorer som ligger bakom Rondellens attraktivitet som handelsplats för narkotika. Det finns säkert tiotals om inte hundratals olika perspektiv till att ta in om varför just Rondellen är så attraktivt för narkotikahandel. Fler olika instanser hos Polisen, Malmö Stad och även vanliga medborgare hade kunnat delta i studien för att ge mig fler vinklar av fenomenet. Alla har olika erfarenheter och det kan ju till och med vara så att vissa själva har pratat med de som står där och säljer och på så vis vet mer än de som jag har intervjuat, vilket är varför en ännu djupare studie hade varit intressant.

Vad som är ytterligare ett förslag på vidare forskning på den här studiens slutsatser är att testa att åtgärda några av de åtgärder som studien implicit menar på bör hända för att få stopp på narkotikahandeln vid Rondellen och sedan följa de åtgärderna över tid. Om Polisen till exempel bestämmer sig för att mer regelbundet patrullera området till fots eller starta någon slags övergripande samverkan så hade det varit en intressant uppföljning då det som tidigare nämnt inte finns lika mycket forskning inom rumslig kriminologi och de rumsliga åtgärdernas effekter som inom andra grenar av kriminologin. I en av de studier som finns med i den här uppsatsen har just det gjorts, men under en begränsad tid efter att åtgärderna eller insatserna avslutades. Det skulle också kunna göras en mer kvantitativ studie över Rondellens tillgänglighet via Space Syntax-analyser för att ytterligare testa de analysernas resultat mot de teorier om optimal lokalisering som den här studien har tagit upp och tolkat kvalitativt.

Sedan finns det såklart andra förklaringsmodeller som ligger till grund för att Rondellen ens kan användas som samlingsplats för narkotikatransaktioner. Det krävs som sagt att tre kriterier uppnår konvergens i tidsrummet. Där behövs även fokus på den motiverade gärningsmannen och, i narkotikahandelsfallet, det lämpliga "offret" ligga. Bakomliggande orsaker till varför både säljare och köpare deltar i transaktionen är viktiga delar att titta närmare på för att förstå varför Rondellen är en attraktiv plats för narkotikahandel. Det är ett intressant ämne att dyka djupare ner i, men för mig som geograf så håller jag mig till de rumsliga faktorerna och hur de kan förändras för att i sin tur förändra hur människor beter sig på en plats samt hur de interagerar med den byggda miljön som finns i staden. Det kan finnas en poäng i att låta forskare arbeta tvärvetenskapligt med varandra, som till exempel att kriminologer, samhällsgeografer, beteendevetare etc. utföra studier inom brottsforskning liknande den jag har gjort nu, men på en mycket högre nivå med mer resurser. Då kanske det skulle kunna gå att dra andra mer generella slutsatser som kan appliceras på fler platser.

9. Källhänvisning

- Ankersen, D. (2015). Stoppa droghandeln vid våra hem. *ETC*, den 22 juli. Hämtat från <http://www.etc.se/inrikes/stoppa-droghandeln-vid-vara-hem> den 19 april 2016.
- Bernasco, W. & Jacques, S. (2015). Where Do Dealers Solicit Customers and Sell Them Drugs? A Micro-Level Multiple Method Study, *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 31, 4, ss. 376-408. Hämtat från <http://ccj.sagepub.com/content/31/4/376.full.pdf+html> den 19 april
- Bryman, A (2008). *Social Research Methods*. 3. uppl., Oxford: Oxford University Press
- Clarke, R. V. & Felson, M. (1993). Introduction: Criminology, Routine Activity and Rational Choice. i R. V. Clarke, & M. Felson, *Routine Activity and Rational Choice: Advances in Criminological Theory Volume 5* (ss. 1-14). New Brunswick: Transaction Publishers.
- Cohen, L. & Felson, M. (1979). Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach. *American Sociological Review*, 44, ss. 588-608. Hämtat från http://www.jstor.org/stable/2094589?seq=1#page_scan_tab_contents den 5 april 2016.
- Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken: För Småskaliga Forskningsprojekt Inom Samhällsvetenskaperna*. 2. uppl., Lund: Studentlitteratur.
- Eck, J. E. (1995). A General Model of the Geography of Illicit Retail Marketplaces. i J. E. Eck & D. Weisburd, *Crime and Place* (ss. 67-93). Monsey, NY: Willow Tree Press. Hämtat från https://www.researchgate.net/publication/254766976_A_GENERAL_MODEL_OF_THE_GEOGRAPHY_OF_ILLICIT_RETAIL_MARKETPLACES den 12 april 2016.
- Elden, S. (2004). *Understanding Henri Lefebvre: Theory and the Possible*. London: Continuum.
- Gren, M. & Hallin, P-O. (2003). *Kulturgeografi – en ämnesteoretisk introduktion*. Malmö: Liber.
- Jacobs, J. (2005). *Den Amerikanska Storstadens Liv och Förfall*. 2. uppl., Göteborg: Daidalos.
- Lefebvre, H. (1991). *The Production of Space*. 25. uppl., Malden, Mass: Blackwell Publishing.
- Loftrup-Ericson, I. (2015). Malmöpolisen punktmarkerar öppen droghandel. *Sveriges Television*, den 12 augusti. Hämtat från Sveriges Television: <http://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/polisen-punktmarkerar-oppen-droghandel> den 19 april 2016.
- Nationalencyklopedin (utan årtal) *Attraktiv*. Hämtat från <http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/attraktiv> den 22 maj 2016.
- Paulsson, A. (2015). En bra taktik eller ett tecken på laglöshet. *Sydsvenskan*, den 13 juli. Hämtat från <http://www.sydsvenskan.se/malmo/en-bra-taktik-eller-ett-tecken-pa-lagloshet/> den 19 april 2016.
- Paulsson, A. (2015). Knarket säljs öppet längs Parkgatan. *Sydsvenskan*, den 13 juli. Hämtat från <http://www.sydsvenskan.se/malmo/knarket-saljs-oppet-langs-med-parkgatan/> den 19 april 2016
- Rengert, G., Chakravorty, S., Bole, T. & Henderson, K. (2000). A Geographical Analysis of Illegal Drug Markets. *Crime Prevention Studies*, 11, ss. 219-240. Hämtat från https://www.researchgate.net/profile/George_Rengert/publication/253996817_A

- [_geographic_analysis_of_illegal_drug_markets/links/004635328b10271914000000.pdf](#) den 14 april 2016.
- Sarnecki, J. (2009). *Introduktion till Kriminologi*. 2. uppl., Lund: Studentlitteratur.
- Sherman, L. W., Gartin, P. R., & Buerger, M. E. (1989). Hot Spots of Predatory Crime: Routine A. *Criminology*, 27(1), 27-55. Hämtat från <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1745-9125.1989.tb00862.x/abstract> den 15 april 2016.
- Tarkhanyan, L. (2013). Drug Crime and the Urban Mosaic: The Locational Choices of Drug Crime in Relation to High Streets, Bars, Schools and Hospitals. *Proceedings of the Ninth International Space Syntax Symposium* (ss. 101:1-101:13). Seoul: Sejong University. Hämtat från http://www.sss9.or.kr/paperpdf/ussecp/sss9_2013_ref101_p.pdf den 10 mars 2016.
- Weisburd, D., Bushway, S., Lum, C., & Yang, S.-M. (2004). Trajectories of Crime at Places: A Longitudinal Study of Street Segments in the City of Seattle. *Criminology*, 42(2), 283-321. Hämtat från <http://eds.b.ebscohost.com/eds/Citations/FullTextLinkClick?sid=c2564537-9ae8-44b1-8717-7ca89de9ff3f@sessionmgr103&vid=0&id=pdfFullText> den 14 april 2016.
- Weisburd, D., Wyckoff, L. A., Ready, J., Eck, J. E., Hinkle, J. C. & Gajewski, F. (2006) Does Crime Just Move Around the Corner? A Controlled Study of Spatial Displacement and Diffusion of Crime Control Benefits. *Criminology*, 44(3), 549-592. Hämtat från http://resolver.ebscohost.com/openurl/?sid=google&auinit=D&aulast=Weisburd&atitle=Does+crime+just+move+around+the+corner%3f+A+controlled+study+of+spatial+displacement+and+diffusion+of+crime+control+benefits*&id=doi%3a10.1111%2fj.1745-9125.2006.00057.x&title=Criminology&volume=44&issue=3&date=2006&spage=549&linksourcecustid=15199 den 14 april 2016.
- Weisburd, D., Telep, C. W. & Braga A. A. (2010). *Platsens betydelse för polisarbete – Empiriskt stöd och policyrekommendationer* (Rapport 2010:11). Stockholm: Brottsförebyggande Rådet. Hämtat från https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f1800067/1371914719168/2010_11_platsens_betydelse.pdf den 20 april 2016.
- Wilson, J. Q., & Kelling, G. L. (1982). The Police and Neighborhood Safety: Broken Windows. *The Atlantic*, i mars. Hämtat från <http://www.theatlantic.com/magazine/archive/1982/03/broken-windows/304465/> den 18 april 2016.

Figurkällor:

- Fig. 1: Kartograf: Fredrik Meyer, 2016. Geodata: Lantmäteriet i2014/000579; Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi, 2015.
- Fig. 2: Fotograf: Fredrik Meyer, 2016-05-03.
- Fig. 3: Kartograf: Fredrik Meyer, 2016. Geodata: Lantmäteriet i2014/000579; Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi, 2015.

10. Bilagor

A: Intervjuguider

Intervjuguide Informant 1, Polisassistent på SSPF Malmö, 2016-04-26.

Namn, titel och arbetsuppgifter, kort presentation

Hur omfattande är narkotikahandeln kring Rondellen? Jag har bara hört från andra och läst tidningar osv.

Är det någon speciell plats i området eller tid på dygnet?

Vad, tror ni, är det som gör just den platsen så attraktiv att sälja droger på?

Hur jobbar ni på Polisen för att motverka droghandeln? Jag tänker då mest på rumsliga metoder som patrullering.

Samarbetar ni med andra aktörer eller organisationer för att motverka droghandeln och hur ser samarbetet ut?

Skulle ni vilja göra rumsliga förändringar av Rondellen eller området runt om kring för att motverka droghandeln? Hur i så fall?

Intervjuguide Magnus Ohlsson, Fastighetsförvaltare MKB, 2016-05-03.

Presentation. Vad gör MKB, vad innebär din tjänst, hur länge har du jobbat här?

Vad känner du till om Rondellen som plats och det som sker där?

Hur påverkas MKB och dess fastigheter av det?

Vad har ni för rutiner vid skadegörelse som t.ex. graffiti? Be om exempel, hur lång tid sanering tar osv.

Hur skiljer sig skadegörelsen på platsen när det redan finns skadegörelse där kontra när det är rent och snyggt?

Ställer ni några krav på Malmö Stads arbete med underhåll av platsen?

Är ni med i någon övergripande samverkan för att förhindra brottslighet? Specifikt vid Rondellen eller generellt.

Ni som fastighetsföretag med ekonomiskt intresse på platsen, skulle ni vilja ändra på platsen och i så fall hur?

Intervjuguide Ida Fjällman, Bosocial Trivselutvecklare Heimstaden, 2016-05-09

Presentation. Vad gör Heimstaden, vad innebär din tjänst, hur länge har du jobbat här?

Vad känner du till om Rondellen som plats och det som sker där?

Hur påverkas Heimstaden av det?

Vad har ni för rutiner vid skadegörelse som t.ex. graffiti? Be om exempel, hur lång tid sanering tar osv.

Hur skiljer sig skadegörelsen på platsen när det redan finns skadegörelse där kontra när det är rent och snyggt?

Ställer ni några krav på Malmö Stads arbete med underhåll av platsen?

Är ni med i någon övergripande samverkan för att förhindra brottslighet? Specifikt vid Rondellen eller generellt.

Ni som fastighetsföretag med ekonomiskt intresse på platsen, skulle ni vilja ändra på platsen och i så fall hur?

Intervjuguide Elin Einarsson, Landskapsarkitekt Gatukontoret Malmö Stad, 2016-05-09

Presentation. Vad är Gatukontorets uppgift, vad innebär din tjänst, hur länge har du jobbat här osv?

Vad känner Ni till om Rondellen som plats och de illegala aktiviteter som sker där?

Varför tror Ni att Rondellen har blivit en attraktiv handelsplats för narkotika?

Hur jobbar Ni brottspreventivt här på Gatukontoret?

Vad har ni för rutiner vid skadegörelse som t.ex. graffiti? Be om exempel, hur lång tid sanering tar osv.

Hur skiljer sig skadegörelsen på platsen när det redan finns skadegörelse där kontra när det är rent och snyggt?

Varför finns det så få in/utgångar till Folkets Park?

Jag har talat om att ni tidigare hade en felanmälningsapp som var uppskattad, varför togs den bort?

Är ni med i någon övergripande samverkan för att förhindra brottslighet? Specifikt vid Rondellen eller generellt.

B: Observationsschema

Observation Rondellen 3/5 -16, 09:30-10:00. Soligt, cirka 12 grader varmt.

Graffiti på belysning och elskåp i Rondellens mitt. Mycket skräp, bland annat en soffa vid återvinningscentralen som är placerad vid Rondellens sydliga korsning, oklart vem ansvar det är – Malmö Stad eller Förpacknings- och tidningsinsamlingen. Klotter spiller över från de lagliga väggarna och fortsätter på det gröna planket som avskiljer Folkets Park och Kristianstadsgatan. Den gula fastigheten i Rondellens sydvästra hörn har klotter på fönstren och neddragna persienner (kan bero på tidpunkt). Fastigheten i det nordvästra hörnet genomgår fasadrenovering. Rondellen och dess närmsta omgivning består av bostäder, Folkets Park, förskola, Familjens Hus. Blandad höjd på bebyggelsen. Inga övriga verksamheter förutom ett litet café (stängd under observationen) samt en bar och resebyrå cirka 40 meter från Rondellens mitt i riktning mot Möllevångstorget.

Observation Rondellen 9/5 – 16, 15:30-16:00. Soligt, cirka 20 grader varmt.

Skräp vid ÅV-central borta. Det gröna planket har blivit sanerat från klotter. Den gula fastigheten har fortfarande neddragna persienner och klotter på fönstren. Inget har gjorts åt klottret i Rondellen. Klottersanering på en fastighet längre söderut pågår.

Nobelvägen har fyrfilig väg och tillhörande parkeringsfickor på vardera sidan. Bebyggelsen består mestadels av fyravåningshus. Verksamheter på bottenvåningen och

lägenheter ovanför. Amiralsgatan har liknande karaktär, men något smalare gaturum. Bergsgatan har också liknande karaktär, men fler våningar samt fler restauranger och nöjesverksamheter. Många bussar som passerar förbi. Alléplantering gör gatan bredare. Fler människor på trottoaren, mer citykänsla än de två andra observerade gatorna. Norra Parkgatan. Gång- och cykelstråk, ingen biltrafik. Muromgärdad lekplats, Suellska villan, Röda Korset på den västra sidan. Många olika samhällsfunktioner och arkitektoniska stilar längs Norra Parkgatan.